

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KOLDING
HØJERE ALMENSKOLE
1908

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøven 1908

i

Kolding højere Almenskole.

-----x-----

- I. Georg Bruun: Almenskolens Eksaminer.
- II. H. H. Nissen: Dansk i Mellemkolen og i Gymnasiet.
- III. Jens Thau: Sløjd og Gymnastik som Skolefag.
- IV. O. Ørkild: Nogle Raad til Hjemmene om Skolebørns Sundhed.
- V. Skoleefterrctninger.

KOLDING

„KOLDING FOLKEBLAD“S BOGTRYKKERI

1908

Almenskolens Eksaminer.

I.

I Skolens Program for 1907 er givet en Fremstilling af Undervisningen i den højere Almenskole, Eksamenskravene, det ny Karaktersystem o. s. v. I det forløbne Aar er der truffet nærmere Bestemmelse om de Rettigheder, som de forskellige Eksaminer i Almenskolen medfører.

Studentereksamen.

Studentereksamen vil som hidtil give Adgang til Studier ved Universitetet. Studenter af den nysproglige Linie, der vil studere Teologi, maa underkaste sig en Tillægsprøve i Græsk, til hvilken der skal opgives 120 Sider. Studenter af den klassisk-sproglige og den nysproglige Linie, der vil studere ved den polytekniske Læreanstalt, maa forinden bestaa Læreanstaltens Adgangseksamen. De Studenter, der har bestaaet den matematisk-naturvidenskabelige Artium, har uden Adgangseksamen Ret til at studere ved polyteknisk Læreanstalt. Hvis de ønsker at studere Teologi, maa de tage Tillægseksaminer i Græsk og Latin, i begge Fag i et Pensum paa 120 Sider. Hvis de vil studere Medicin, skal de

bestaa en mindre Tillægsprøve i Latin. Til juridisk Studium forudsættes for matematisk-naturvidenskabelige Studenter foruden denne mindre Tillægsprøve i Latin Færdighed i at læse udvalgte, i Forvejen gennemgaaede Stykker af *Corpus Juris*, og Ministeriet gør udtrykkelig opmærksom paa, at Mellemskolens Latinundervisning — og den hertil svarende mindre Tillægsprøve i Latin — ikke kan anses for en tilstrækkelig Forberedelse hertil.

Desuden giver Studentereksamen i alle Former Ret til at blive optaget paa Landbohøjskolen som Landinspektørelv, Veterinærelev eller Skovbrugselev uden den særlige Adgangsprøve, der vil blive krævet af dem, der kun har bestaaet Realeksamen.

Realeksamen.

Realeksamen, der afslutter Undervisningen i den et-aarige Realklasse, træder i Stedet for den tidligere almindelige Forberedelseseksamen. Da langt de fleste Realskoler har forladt den gamle Realskoleordning og er gaaet over til Almenskoleordningen, er det kun et Tidsspørgsmaal, naar almindelig Forberedelseseksamen vil blive fuldstændig afskaffet.

Enhver, der har bestaaet Realeksamen eller den dermed ligestillede Pigeskoleeksamen, har Ret til at indstille sig til juridisk Eksamen for ustuderede.

Den, der har bestaaet en af de ovennævnte Eksaminer med Engelsk, Tysk, Fransk, praktisk Regning og Matematik med Geometri, har Ret til at indstille sig til Adgangseksamen til den polytekniske Lærestanstalt. Er Eksamen ikke bestaaet med alle 3 fremmede Sprog og alle 3 matematiske Discipliner, maa den, for at vedkommende kan indstille sig til ovennævnte Adgangseksamen, suppleres med Tillægsprøver.

Realeksamen eller Pigeskoleeksamen med Engelsk, Tysk, Fransk, Latin samt Regning og Matematik — eventuelt med Tillægsprøve i et eller flere af disse Fag — giver Adgang til at indstille sig til den farmaceutiske Medhjælpereksamen og til at indmelde sig paa Tandlægeskolen.

Desuden vil Realeksamen blive forlangt ved Ansættelse i saadanne Stillinger under Finansministeriet — derunder Toldvæsenet — Statsbanerne, Telegrafvæsenet, Postvæsenet og den kongelige grønlandske Handel, som hidtil har været betinget af almindelig Forberedelseseksamen. Hvad angaar Ansættelsen af Kvinder, for hvem Prøve i praktisk Regning og Matematik ikke er obligatorisk ved Realeksamen, vil der blive krævet, at Eksamen skal være taget med praktisk Regning, for at vedkommende kan opnaa Ansættelse i disse Stillinger under Statsbanerne, Telegrafvæsenet og Postvæsenet, og med praktisk Regning og Matematik, for at Ansættelse kan ske i Stillingerne under den kongelige grønlandske Handel. Ved Ansættelse af Kvinder i de paagældende Stillinger under Finansministeriet vil der derimod ikke blive stillet særlige Krav med Hensyn til Prøve i praktisk Regning og Matematik.

Realeksamen vil blive krævet som Betingelse for Optagelse som Landbrugs- eller Havebrugselev paa Landbohøjskolen. For Optagelse paa samme som Landinspektørelev, Veterinærelev eller Skovbrugselev vil derimod blive forlangt enten Studentereksamen eller en særlig Adgangsprøve ved Højskolen.

Hvis en Kvinde ønsker Optagelse paa Landbohøjskolen som Havebrugselev eller som Landbrugselev, maa hun have Realeksamen med praktisk Regning og Matematik. Kvinder, som ikke har aflagt Prøve i nævnte Fag, vil dog ikke være udelukkede fra at studere Land-

brug eller Havebrug ved Højskolen, da de kan indmelde sig som ekstraordinære Deltagere i disse Fag. De maa i saa Fald paa anden Maade have skaffet sig de fornødne Forkundskaber i Regning og Matematik, saaledes at de er i Stand til at følge Undervisningen. Derimod vil de ikke kunne faa Stipendier eller Adgang til at tage Eksamen ved Højskolen, medmindre de senere i hvert enkelt Tilfælde af Landbrugsministeriet opnaar særlig Tilladelse til at blive indskrevne som Elever ved Højskolen.

I de Tilfælde, hvor almindelig Forberedelseseksamen hidtil har været krævet som Betingelse for at indstille sig til Adgangsprøverne til Søværnets Undervisningsanstalter, vil Realeksamen blive forlangt, ligesom denne vil give Adgang til Officersskolens næstældste Klasse.

Af Hensyn til de vidtgaaende Krav, der af de forskellige Institutioner stilles med Hensyn til Fransk og Geometri, er Undervisningsplanen for *Kolding højere Almenskoles* Realklasse ændret saaledes, at der altid er obligatorisk Undervisning i Engelsk og Tysk, og desuden valgfri Undervisning i Fransk. Ligeledes er der Adgang for alle Elever til Undervisning i Geometri. Undervisning i disse Fag i Aarets Løb medfører ikke Forpligtelse til at indstille sig til Eksamen i dem. Der kræves for at bestaa i et Tillægsgag Fagkarakteren 4. Fransk er ikke blot nødvendigt for dem, der ønsker at optages paa polyteknisk Lærestalt, Tandlægeskolen og farmaceutisk Lærestalt, men desuden meget ønskeligt for dem, der vil til Post-, Telegraf- og Jærnbanevæsenet. Skolen anmoder indtrængende Forældre om i alle Trivlstilfælde at forhandle Sagen med Skolen, før endelig Afgørelse træffes. Hvis Fransk er nødvendigt for senere Livsstilling, bør det selvfølgelig medtages. Men hvis det ikke er nødvendigt, *tilraades*

det indtrængende ikke at vælge det, da Udbyttet i alle Tilfælde er ringe, og da der er nogen Fare for, at Beskæftigelsen med 3 Sprog i denne Alder kan svække Undervisningsudbyttet af Engelsk og Tysk, i hvilke Sprog der er lagt et saa godt Grundlag i Mellemskolen, saa at fortsat Undervisning kun i disse 2 Sprog i Realklassen kan give gode Resultater. Hvad angaar Undervisningen i de matematiske Fag, af hvilke Regning og Matematik er valgfrit for Pigerne og Geometri valgfrit for alle Eleverne, vil Skolen af Hensyn til Undervisningens Enhed og Skolens Orden forlange Undervisningsdeltagelse af alle Elever, undtagen hvor særlige Forhold anbefaler Fritagelse, men denne Undervisningsdeltagelse medfører altsaa ikke Eksamenspligt. Dog tilraades det Forældrene at lade deres Børn tage Eksamen i disse Fag, da det ellers let senere kan blive nødvendigt at udfylde den ufuldstændige Realeksamen med en Tillægsprøve, som baade vil koste Tid og Penge.

Mellemskoleeksamen.

Naar Mellemskoleeksamen er bestaaet med Gennemsnitskarakteren 6, vil den blive stillet lige med de Eksaminer, der fritager de værnepligtige, der ønsker Uddannelse som Sekondløjtnanter, for at underkaste sig Prøven som Sekondløjtnantselever. Desuden vil bestaaet Mellemskoleeksamen uden Hensyn til det opnaaede Pointstal kunne give de værnepligtige Tillægsvedtegning om Tjenestedygtighed til Forplejningskorpset.

Det har hidtil været en almindelig Antagelse, at bestaaet Mellemskoleeksamen i Henhold til Almenskolelovens § 11 gav vedkommende Elev *Ret* til Optagelse i *samme Skoles* 1. Gymnasieklasse eller i Realklassen, medens andre Skolers Elever skulde bestaa en Optagelses-

prøve. Ministeriet har inidlertid erklæret, at det maa anse en Skole for berettiget til at nægte en *Elevs Opflytning i Realklassen eller 1. Gymnasielklasse, naar han ikke menes at være moden dertil, selv om han har bestaaet Mellemskoleeksamen*, idet denne kun maa betragtes som den nødvendige Forudsætning, men ikke som den eneste Betingelse for saadan Opflytning.

II.

I al Almindelighed giver altsaa den ny Studentereksamen de samme Rettigheder som den gamle, Realeksamen de samme Rettigheder som tidligere almindelig Forberedelseseksamen, Mellemskolen slet ingen Rettigheder. Og saa kan man høre den Indvending: Hvad er saa det hele godt for? Det er jo kun det gamle om igen. Og hvad skal den Mellemskoleeksamen til, den er jo ikke det Papir værd, som bruges til Eksamensbeviset?

Dette Synspunkt beror paa en meget overfladisk Betragtning. Rent bortset fra, at *Studentereksamen* og *Realeksamen* er Udtryk for noget andet og mere værdifuldt end tidligere *Examen artium* og *almindelig Forberedelseseksamen*, saa er Indførelsen af Mellemskolens afsluttende Aarsprøve baade pædagogisk og praktisk set værdifuld og vil sætte dybe Spor i dansk Undervisning.

Mellemskolens afsluttende Aarsprøve svarer til den tidligere Aarsprøve ved Udgangen af 3die studerende og 3die Realklasse. Naar man retfærdig vil bedømme Mellemskoleeksamen, skal man altsaa sammenligne den med den tilsvarende Eksamen under den gamle Ordning og ikke med tidligere almindelig Forberedelseseksamen, der er erstattet af Realeksamen. Og sammenlignet med den tidligere Ordnings Aarsprøve ved Udgangen af III Kl., betegner Mellemskoleeksamen et meget stort Fremskridt.

Mellemskoleeksamen er Børneskolens afsluttende Aarsprøve. Man har her for første Gang i dansk Skoleliv forsøgt at ordne en for Børn i 15 Aars Alderen passende Afslutning paa deres Skolegang. Man har ordnet en Undervisning med en relativ Afslutning i forskellige praktiske og udviklende Discipliner. Man har ønsket at sætte dette Maal saaledes, at næsten alle normalt begavede Børn med regelmæssig Flid kunde naa dette Maal. *Man har ønsket at faa alle med.* Medens under den tidligere Ordning de, der forlod Skolen i 15 Aars Alderen, gik ud uden at have naaet det fastsatte Maal, med uafsluttet Undervisning og med ret tilfældige Kundskaber i de enkelte Fag, vil de Elever, der efter den ny Ordning gaar ud med Mellemskoleeksamen, have naaet det fastsatte Maal, de vil have faaet en relativ Afslutning, en Afrunding og en samlet Oversigt passende for deres Alder og aandelige Udvikling. Undervisningsmæssigt set er dette meget sundere end den tidligere Ordning. For Barnets Karakterudvikling er det et stort Plus, at det ikke allerede som Barn skal være nødt til at opgive et Maal, der er sat. Saaledes har Lovens Hensigt været. Og dette er en af Lovens smukkeste Tanker. Det bliver Erfaringens Sag at paavise, om denne Tanke fuldtud lader sig realisere. Det er beklageligt, at denne rene Tanke er blevet forstyrret noget ved Indførelsen af Latin og Fransk som valgfri Fag i Mellemskolens 4de Klasse. Det er beklageligt, at denne afsluttende Prøve har faaet en Faldegrænse, saa at et bestemt Pointstal kræves for at faa Bevis for fuldendt Undervisning. Det er en Modsigelse at kræve Minimums-points ved en afsluttende Aarsprøve, som slet ingen Rettigheder giver, ikke en Gang Retten til Opflytning i en højere Klasse ved samme Skole. Og det er beklageligt, at der hos Undervisningsautoriteterne synes at være en

Tendens til at stramme Fordringerne til Mellemskoleeksamen i enkelte Fag. Men paa disse Ulæmper og Farer kan Erfaringen raade Bod. Naar det Hovedsynspunkt trænger igennem, at Mellemskoleeksamen efter Loven kun betegner Børneskolens Afslutning, at denne Eksamen er uden Retsvirkninger, at dens pædagogiske Værd bestaar i, at den *hindrer Barnet i at løbe for tidlig af Skole*, og at dens praktiske Værd beror paa de positive Kundskaber og den Aandsudvikling, som den tidligere Undervisning borger for, saa vil der ogsaa være Mulighed for, at alle Tilbøjeligheder til at stramme Fordringerne opgives, og at Minimumspointstallet afskaffes. At disse Farer nu truer, er en naturlig Følge af den Kamp, som ved Almenskolens Behandling stod mellem Mellemskoleeksamen og Realeksamen. I Realiteten endte denne Kamp med, at Realeksamen blev den officielle Eksamen med alle Rettighederne. Den nødvendige Konsekvens heraf maa blive, at Mellemskolens Eksamen kun betragtes som en afsluttende Eksamen for Børneskolens Undervisning, med læmpelige Fordringer, med det mindst mulige Eksamensapparat, saa at alle Elever faar deres Afgangsbetegnelse. Dettets Værdi bliver større eller mindre i Henhold til de bedre eller daarligere Karakterer i de enkelte Fag. Dette er en Selvfølge. Men det er urimeligt, at en Aarsprøve, der afslutter en Børneundervisning, skal kunne stemple et Barn som Dumpekandidat. Naar Almenskoleloven en Gang skal revideres, bliver det et Hovedpunkt af faa ændret Lovens Bestemmelser om „bestaaet“ Mellemskoleeksamen.

Her er altsaa Vanskeligheder og Urimeligheder i den ny Ordning. Men de udelukker ikke, at den ny Ordning trods alt betegner et stort Fremskridt med Hensyn til Undervisningen, og at det store Flertal, som nu forlader Skolerne med bestaaet Mellemskoleeksamen, har

faaet en langt værdifuldere Undervisning end Elever i samme Alder under den tidligere Ordning.

Der er heller ingen Tvivl om, at denne afsluttede og afrundede Undervisning vil faa praktisk Værd, ikke blot rent personlig set, men ogsaa naar det gælder senere Livsstillinger. Medens Institutionerne og Læreanstalterne har krævet Realeksamen som Betingelse for Ansættelse og fortsatte Studier, har Repræsentationerne for Haandværk og Handel stillet sig overordentlig sympatisk og anerkendende overfor Mellemskoleeksamen. De Erklæringer, som den danske Handelsstands Fællesrepræsentation og Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk har afgivet i dette Spørgsmaal, er betydningsfulde Tegn paa, at Mellemskoleeksamen i det praktiske Liv vil faa en Betydning, som i høj Grad vil fremme Mellemskolens hele Arbejde. Der er Grund til at antage, at det er en Forstaaelse af dette Forhold, som i mange Byer har været medvirkende ved Oprettelsen af kommunale Mellemskoler. Denne Bevægelse indeholder adskillige Farer, men den har indenfor en vis Begrænsning en ikke ringe Berettigelse, da den betegner Kravet om Højnelse af Undervisningsniveauet, et Synspunkt, der ligeledes kommer stærkt til Orde i de Erklæringer, der er afgivne af Repræsentationerne for Handelsstanden og Haandværkerstanden. Det hedder i den af Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk afgivne Erklæring: „Der kræves næppe i Haandværk og Industri for Tiden almindelig Forberedelseseksamen ved *noget* Stillings Besættelse, og allermindst ved Lærlinges Antagelse. Det i Skrivelsen fremsatte Spørgsmaal kan derfor strængt taget kun besvares med denne Meddelelse. Imidlertid har Bestyrelsen ønsket at benytte Lejligheden til at gøre opmærksom paa, at Haandværkets og Industriens Lærlinge nu for den

overvejende Dels Vedkommende kun møder med de i Folkeskolen modtagne Kundskaber, og formentlig vil Tilgangen til disse Fag ogsaa for Fremtiden for en meget stor Del ske fra Folkeskolen. Men Bestyrelsen vil dertil for sit Vedkommende føje den Udtalelse, at den nye Mellemkoleeksamen synes at være en for Haandværkets og Industriens Lærlinge vel afpasset Prøve, og da den endvidere kun kræver Elevens Forbliven i Skolen til 15 Aars Alderen, nærer Bestyrelsen det Haab, at man i Haandværk og Industri mere og mere vil virke hen til, at disse Fags Lærlinge møder med Mellemkoleeksamens Kundskaber. For sit eget Vedkommende vil Bestyrelsen, hvor Lejlighed gives, slaa til Lyd for, at et saadant Krav stilles til Lærlingene, idet Standens hele Oplysningstrin derigennem væsentlig vilde højnes.“

Ikke mindre stærkt fremsættes en lignende Tankegang af Handelsstandens Fællesrepræsentation.

Det hedder i denne Erklæring, at skønt de private Erhverv ikke i samme Grad som det Offentliges Tjeneste gør Adgangen til at indtræde som Lærling afhængig af obligatoriske Eksaminer, saa er det dog sandsynligt, at Forholdenes Udvikling yderligere vil styrke den allerede bestaaende Tilbøjelighed til at kræve eller i alt Fald foretrække eksaminerede Personer i mange private Virksomheder. I mange Tilfælde er et Eksamensvidnesbyrd en ingenlunde værdiløs Prøvesten for vedkommendes Kraft og Pligt troskab. Thi idet Skolerne har en afsluttende Eksamen som Maal, er der stor Sandsynlighed for, at de Elever, som ikke naar dette Maal, savner enten Evner, god Vilje eller Helbred, kort sagt Egenskaber, hvis Tilstedeværelse man, saa vidt muligt, bør sikre sig hos de unge Mennesker, man vil antage som Lærlinge i sin Bedrift. Hvad dernæst angaar selve Spørgsmaalet om, hvilken af de 2 nye Eksaminer — Mellemkoleeksa-

men og Realeksamen — Handelsstanden formenes at ville kræve ved fremtidige Ansættelser i Stillinger, ved hvis Besættelse man hidtil har krævet almindelig Forberedelseseksamen, saa maa der først tænkes paa det *store Antal* unge Mennesker, af hvem man vel forlanger et vist Kendskab til flere Skolefag, end Folkeskolen byder, men for hvem samtidig en nogenlunde *tidlig Indtræden i praktisk Virksomhed* har overvejende Betydning. „For disses Vedkommende, hvor den afsluttende Skoleeksamen aabenbart maa blive enten Mellemskoleeksamen eller Realeksamen, vil vi personlig som Regel foretrække Mellemskoleeksamen.“ Som Grunde til at Mellemskoleeksamen bør foretrækkes for Realeksamen — og almindelig Forberedelseseksamen — for Handelslærlinge anføres, at vedkommende derved i god Tid opøves i nyttige professionelle Færdigheder og lærer at føje sig efter Erhvervslevets mangeartede praktiske Krav. Selv om Elever med Mellemskoleeksamen har mindre omfattende Kundskaber end Elever med Realeksamen — og almindelig Forberedelseseksamen —, kan der let raades Bod herpaa gennem Handelsskolernes *faglige* Fortsættelsesundervisning, hvis teoretiske Undervisning har den Fordel, at den tjener til Forklaring og Uddybning af Forhold, hvormed Eleven allerede staar i praktisk Berøring.

„Men desuden er der et — skønt ingenlunde uanseeligt — saa dog *begrænset Antal* Tilfælde, hvor Forholdene gør det ønskeligt og muligt for det unge Menneske at modtage en *virkelig fyldig Skoleuddannelse*, forinden han træder ind i praktisk Virksomhed. Vi gaar i saa Henseende ud fra, at efterhaanden som boglige Kundskaber mere og mere bliver Hvermands Eje, vil man uvægerlig kræve et højere intellektuelt Niveau af de Personer, som skal indtage fremskudte og ledende Stillinger indenfor Næringslivet. Følgelig vil de Mennesker, hvis

Forhold tillader dem allerede fra Ungdommen af at stile efter slige overordnede Stillinger, fornuftigvis tilstræbe at skaffe sig det Forspring i Konkurrencen, som ligger i et solidt Grundfond af almindennende Skolekundskaaber.“ Hvor saadanne Forhold er til Stede, vil efter Fællesrepræsentationens Mening hverken Mellemskoleeksamen eller Præliminæreksamen kunne gøre tilstrækkelig Fyldest, medens det ønskelige Resultat bedst synes at kunne naas med den nysproglige Studentereksamen. „Et akademisk Borgerbrev har jo altid den Fordel at give vedkommende Chancer til flere Sider. Men naar mange af de til Næringsvirksomhed bestemte unge Mennesker, hvis Forhold godt kunde have tilladt dem at naa frem til Artium, hidtil har ladet sig nøje med „Præliminæreksamen“ (alm. Forberedelseseksamen), da tør Aarsagen hidtil vistnok for en stor Del søges i, at af de hidtidige Former for Artium er den klassisk-sproglige temmelig abstrakt for Næringslivets Formaal, medens den matematisk-naturvidenskabelige jo særlig sigter paa Fortsættelse i specifik teknisk Retning. Anderledes bliver det med den nysproglige Linie, thi dennes afsluttende Eksamen, den saakaldte „Realartium“, vil med sit mere praktiske Tilsnit formentlig faa gode Betingelser for at blive den højere Almindannelses attraaværdige Eksamen og saaledes vinde Indpas blandt Næringslivets „*Officersaspiranter*“, idet denne Linie jo vil udfylde og afrunde det centrale Kundskabsstof, der ved „Præliminæreksamen“ kun fremtræder som en Halvhed.“

Repræsentationerne fra Handel, Haandværk og Industri har altsaa den Opfattelse, at Mellemskoleeksamen er en passende Skoleafslutning for Lærlinge til disse Erhverv og synes at ville arbejde for, at Elever med denne Eksamen foretrækkes. Det betegner en Forrykning af den tidligere Opfattelse, at Handelsstanden fuldstæn-

dig skyder „Præliminæreksamen“ (3: tidligere *almindelig Forberedelseeksamen*, nyere *Realeksamen*) tilside og siger *enten Mellemskoleeksamen eller Studentereksamen af den nysproglige Linie*. Hvis dette Synspunkt, der er ganske nyt i Danmark, bliver almindelig anerkendt, vil disse to Eksaminers Anseelse som Forberedelse til praktisk Virksomhed højnes i ikke ringe Grad. Mellemskoleeksamen vil i det praktiske Liv faa en betydelig Anerkendelse, som yderligere vil styrke hele Mellemskolebevægelsen, og nysproglig Studentereksamen vil blive anvendelig i langt højere Grad end tidligere Examen artium. Selv om nu dette forandrede Syn paa Studentereksamen til Dels er berettiget paa Grund af Undervisningens mere praktisk anvendelige Art — særlig for de moderne Sprogs Vedkommende —, er der sikkert al mulig Grund til at se med Ængstelse paa den Gymnasiebegejstring, der er ved at gribe Sindene. lige som man i flere Aar har haft Anledning til at se med Ængstelse paa den Mellemskolebegejstring, der har øvet sin Indflydelse i de fleste Byer og adskillige Landsbyer. Der er allerede oprettet adskillige nye Gymnasier, og der bebudes 10—12 nye. Har Danmark Brug for alle disse Studenter? Selv om der bliver Anvendelse for en Del af dem i Banker og paa større Handelskontorer, saa er dog ogsaa her Efterspørgslen ganske naturlig stærkt begrænset, i det mindste foreløbig. Maaske indeholder Handelsstandens Erklæring en Profeti, der langsomt vil blive til Virkelighed, maaske er den kun et Udtryk for personlige Ønsker, der ikke lader sig realisere. Forældre bør derfor betænke sig 2 Gange, før de leder deres Børn ind paa den studerende Vej. Denne Vej bør kun vælges, hvis Børnene baade har udpræget Lyst og Evner i denne Retning. Men paa den anden Side kan det ogsaa siges, at Betænelighederne ved at lade Børn tage Studenter-

eksamen — særlig den nysproglige Linie — nu ikke er saa store som under den tidligere Ordning, selv om Børnene ikke har bestemte Ønsker om fortsatte Studier ved Universitetet og andre Læreanstalter. Thi den nysproglige Studentereksamen giver saadanne praktisk anvendelige Kundskaber, at disse vil blive af betydelig Værd i Fremtiden, ligegyldig hvilken Livsstilling det unge Menneske vælger.

Anderledes staar det til med Mellemskoleeksamen. Denne Eksamen bør tages af de flest mulige Elever i de højere Almenskoler. Alderen passer i de fleste Tilfælde godt med Konfirmationsalderen og med den Alder, da Børn som Regel kan træffe et fornuftigt Valg med Hensyn til fremtidig Livsstilling. Det Barn, som har faaet denne Eksamen, har frit Valg til mange Sider. Han eller hun kan derefter vælge Realklassen eller Gymnasiet, hvis fortsat Skolestudium ønskes. Hvis en Elev ønsker at forlade Skolen med bestaaet Mellemskoleeksamen, er der i Henhold til de foranstaaende Erklæringer fra Handelstandens og Haandværkerstandens Repræsentationer Udsigt til at blive foretrukket til Læringepladser frem for de Ansøgere, som ikke har bestaaet denne Eksamen. Og i alle Tilfælde er Skolegangen bragt til sin forudsatte Afslutning og den Kundskabsmasse og aandelige Udvikling naaet, som var Skolegangens Maal.

Hvad dernæst Spørgsmaalet om Latin i 4de Mellemskoleklasse angaar, saa bør Hjemmene, inden Beslutning herom tages, forhandle med Skolen. Latin er nødvendigt, hvis vedkommende Elev ønskes oprykket i det klassisk sproglige og det nysproglige Gymnasiums 1ste Klasse. Ligeledes vil det, hvis der tænkes paa fortsatte Studier ved Tandlægeskolen, Veterinærskolen og farmaceutisk Læreanstalt, være klogt at medtage Latin i 4. Mellemskoleklasse, da derved en senere Tillægseksamen i dette

Fag undgaas, som stiller større Krav end Latinprøven som Led i Mellemskolens Undervisningsplan. *Den, der har gennemgaaet 4de Mellemskoleklasse uden Latin, har færre Veje at vælge imellem, naar Mellemskoleeksamen er bestaaet, end den, der har deltaget i Latinundervisningen og bestaaet Prøven.* Men da Latin i 4. M. er et forholdsvis svært Fag, bør det kun vælges, naar der er bestemte Grunde for at vælge det og naar Eleven har de nødvendige Evner til at paatage sig dette ekstra Arbejde. *Faget bør aldrig vælges, før Hjem og Skole i Fællesskab har drøftet dette Spørgsmaal.*

En Eksamen under den gamle Ordning, nemlig IV. Klases Hovedeksamen, falder fuldstændig bort i den ny Ordning. Medens IV. Klases Hovedeksamen havde samme officielle Stilling som almindelig Forberedelseseksamen, *vil 1ste Gymnasieklasses Aarsprøve ikke paa samme Maade kunne træde i Stedet for Realeksamen.*

GEORG BRUUN.

Dansk i Mellemskolen og i Gymnasiet.

Vi havde ogsaa i den gamle Skole en Tvedeling paa lignende Maade som vi nu har Mellemskole og Gymnasium. Den yngre Afdeling bestod af fire Klasser fra 12 Aars Alderen til 16 Aars Alderen. Hvad Faget Dansk angaar, indtog det en meget beskedent Plads og dreves især som Middel til Indterpning af den danske Sproglæres Finesser, og der blev skrevet Hjemmestile, der af Eleverne i Reglen blev betragtet som noget ret overflødigt; det gjaldt blot om at slippe saa nemt fra

dem som muligt. I den øverste Afdeling af den gamle Skole (V. og VI. Klasse) var Hovedsagen den at bringe Eleverne Kendskab til Oldnordisk og Evnen til ved Eksamensbordet at være sikre i en hel Del litteraturhistoriske Navne og Aarstal. Der blev ogsaa skrevet Stile. Men ogsaa her var Stilene nærmest til Plage for Eleverne, fordi Emnerne ofte laa ud over, hvad de virkelig kunde magte.

Efter den ny Ordning har Dansk faaet flere Timer baade i Mellemskolen (for 11—15-aarige) og i Gymnasiet (for 15—18-aarige) end Faget havde i den gamle Skole. Men det betyder ikke, at der for Fremtiden skal terpes endnu mere i Sproglære, læres endnu mere Oldnordisk, indprentes flere litteraturhistoriske Aarstal og Navne og skrives endnu flere Hjemmestile, alt til større Lede for Eleverne og til mere Døldbideri. Nej, samtidig med at Timetallet er blevet større, er alt det, der før gjorde Faget tomt og dødt og betydningsløst for Eleverne, indskrænket og beskaaret, medens det, der danner og opliver, har faaet mere Plads.

Det, der før blev lagt Vægt paa, var altsaa Sproglære, Oldnordisk, Litteraturhistorie og Hjemmestile. De, der selv mener at have haft noget Udbytte deraf, vil maaske beklage, at det skal indskrænkes. Disse Dele af Faget er da heller ikke betydningsløse. Det er af overordentlig stor Værdi at være orienteret i sit Sprogs Bygning og Lovene for dets Brug, at kende vort gamle, smukke, fællesnordiske Modersprog, at vide Besked med vore store Digtere og deres Værker og at kunne skrive godt for sig. Men det skal da heller ikke afskaffes. I Sproglære skal *det* læres sikkert og bestemt, som det kommer an paa, det, der er Brug for. Men alle Snurrepiberierne skal bortkastes. Vi skal ikke sidde og lære de forskellige Slags Biord paa Remse o. lign. Jeg har

hørt om en Skole, der kaldte sig en Friskole, hvor Børnene straks om Morgen havde dansk Grammatik i fem Kvarter i Træk, hver Dag, og til en Mandagstime havde de en Gang de forskellige Slags Biord for, som Lektie, paa Remse, og den Friskolemand fik Lov at gaa løs omkring. Den Slags Danskundervisning er der dog vist ingen, der sætter Pris paa. I Oldnordisk skal der i den ny Skole lægges liden Vægt paa de mange udviklede Bøjninger af Navneord og Udsagnsord, hvad der tidligere mange Steder er gjort for meget ud af, saa at Sproget virkede kedsommeligt og koldt. Nu skal der kun læres de nødvendige Bøjninger, men der skal saa til Gengæld gøres mere ud af Sammenhængen med vort nuværende Sprog, og Forstaaelsen deraf skal styrkes ved at der ogsaa læses Gammeldansk og Svensk.

I Literaturhistorie skal der kun lægges Vægt paa at lære Eleverne om de Forfattere, som de kender fyldige Prøver af. Hvem af dem, der har gaaet i den gamle Skole, husker ikke med Rædsel de mange Navne paa berømte Mænd, om hvem man kun vidste, at de stod nævnt i Literaturhistorien, endda i Reglen baade med Fødselsaar og Dødsaar tilføjet?

Og Hjemmestilene skal i Mellemskolen for en Del afløses af Stil paa Skolen, i Gymnasiet indskrænkes i Tal og knyttes nærmere til, hvad Eleverne virkelig kan magte at skrive om.

Men der bliver altsaa god Plads til noget andet. Vi har allerede nævnt Gammeldansk, der skal supplere Oldnordisk i Gymnasiet.

Svensk er for saa vidt ikke noget nyt, som det forlangtes læst i den gamle Skole (dog blev det ofte for sømt!). Men der vil i den ny Skole blive læst mere Svensk. Det glæder alle Venner af vort prægtige Nabolik, at der nu skal tages Hensyn til det i vore Skoler,

navnlig nu, da der i Sverrig er en national Vækkelse, der kan faa vidtrækkende Betydning. Det er da ogsaa Meningen, at Eleverne i Skolen ikke blot skal lære Sproget at kende, men ogsaa blive fortrolige med de store svenske Digtere og faa Kærlighed til deres Værker.

Det er utroligt, men desværre sandt, at der næsten ikke blev lagt Vægt paa at lære Eleverne at læse ordentlig højt i den gamle Skole. Man nøjedes med, at de kunde læse, hvad der stod. Paa dette Punkt er der nu ved at ske en radikal Forandring. Oplæsning vil blive en Hovedsag i den ny Skole, ikke blot i Mellemkolen, men ogsaa i Gymnasiet. En Student maa virkelig kunne læse ordentlig op af en Bog. Hvor tit kunde han det før. Og naar han kunde det, var det tilfældigt og ikke fordi han havde faaet Vejledning dertil af Skolen. Eleverne skal ikke lære at deklamere eller at skabe sig. Der er dem, der tror, at saadan skal det være ved rigtig god Oplæsning. Men de skal lære at omgaas deres Sprog hensynsfuldt og naturligt, ogsaa naar de læser det op for andre.

Enhver vil sikkert indrømme, at det har langt mere Værdi for Eleverne at kunne læse kønt end at kunne jappe en hel Del Sproglæreregler, Navne og Aarstal op, som de ikke tænker eller føler det mindste ved. Men ved et Eksamensbord gør naturligvis det sidste mere Lykke end det første, bl. a. fordi en Eksaminands Nervesystem er i en saadan Uorden, at Oplæsning i Reglen bliver en daarlig Prøve. Tillad mig ved denne Lejlighed et Hjertesuk angaaende Forholdet mellem Eksamen og Dansk. Vi har heldigt faaet Religion afskaffet ved Eksamensbordet. Hvor var det ogsaa frastødende, at de unge skulde eksamineres af mere eller mindre uvedkommende Lærere i deres Salighedssag. — Men mon Turen ikke snart kommer til Dansk? Det

store, smukke Maal for al Undervisning i Dansk er jo dog, at de unge lærer at elske Sprog og Fædreland, ikke med Fraser og Talemaader, ikke i klar stolt Bevidsthed, men stille, inderligt og naturligt saadan som man i den Alder elsker sin Moder, næsten uden at man rigtig er sig det bevidst. Lad os tænke os, at den unge ved Eksamenbordet blev prøvet i Kærligheden til sin Moder. Vilde det ikke være forargeligt? Men er det da mindre forargeligt, at der eksamineres i Kærligheden til Modersmaalet? Giv Karakter til Eksamen i Matematik, i Fysik, i Geografi, men ikke i Dansk, hvor alt til syvende og sidst beror paa, om den unge elsker sit Sprog og sit Land eller ikke. Eller mon vi dog aldrig skulde naa saa vidt, at vi afskaffer Eksamen. Vi gaar jo dog i den Retning.

Nu kommer vi til det vigtigste af det altsammen angaaende Dansk i Mellemskolen og Gymnasiet. Hvor forunderligt er det dog ikke, at det tillige i Grunden er noget ganske nyt i vore Skoler. Det ene er, at Eleverne skal lære „at tale godt for sig“. De skal allerede i Mellemskolen ledes til at kunne fortælle sammenhængende og ordentligt. Jeg vil indrømme, at jeg straks stod noget tvivlende overfor dette. Men efter fire Aars Erfaring er jeg forbavset over, hvad der kan naas. Og er det ikke noget godt, at Børn vænnes til at kunne fortælle godt og klart, hvad de ved? Talen er jo dog vor bedste og livligste Meddelelsesform, ja i Grunden den eneste, der i alt Fald i de unge Aar rigtig er Liv i.

Det andet nye i vore Skoler vil jeg sammenfatte under Navnet Literaturlæsning. I den gamle Skole blev der af og til „læst højt“. Men jeg husker saa godt fra min egen Skoletid, at vi betragtede de Timer som ganske vist ret fornøjelige, men dog i Grunden overflødige. Det var vel ogsaa fordi det skete saa sjældent, saa at det

var en behagelig Afbrydelse af det daglige Slid med Latin og Græsk.

Nu skulde det gerne komme til at staa klart for os alle, at Literaturlæsning ikke maa betragtes som en behagelig, ret uskadelig, men dog i Grunden overflødig Beskæftigelse. Den Betragtningssmaaede er desværre almindelig, og det skal indrømmes, at den er berettiget overfor meget, der gaar under Navn af Literatur. De fleste Avisartikler, mange Afhandlinger i Tidsskrifter for ikke at tale om femte—sjette Rangs Forfatteres Produkter er virkelig overflødig Læsning. Og dog læses den Slags netop mest. Især til Tidsfordriv. Gid vi havde en ufejlbart dømmende Institution, som Uge efter Uge, Maaned efter Maaned skulde opbrænde alt det betydningløse og indholdsløse Pjank, der udgives paa Tryk, saa at kun det værdifulde blev tilbage. Saa vilde vi ikke være forvirrede, naar der blev Tale om, hvad der er Literatur og hvad der ikke fortjener det Navn. Kunde Danskimerne hjælpe Eleverne til at skelne mellem god og daarlig Læsning, saa vilde der være gjort et værdifuldt Arbejde. Den bedste Maade, det kan gøres paa, er at vænne dem til god Læsning; men det sker ikke ved i Ny og Næ at læse noget højt. Literaturlæsningen i Skolen maa være noget, der stadigt og hyppigt kommer igen. Og om der end endnu er for faa Timer dertil i den ny Skole, saa er der dog Mulighed for, at der, som det nu er, kan komme noget godt ud af Arbejdet.

Der skal læses højt for Eleverne, og Eleverne skal selv læse højt. De skal lære at tænke over, hvad de læser. Og der skal læses noget, som fængsler Eleverne. Det er, hvad man plejer at kalde Morskabslæsning. Det skal saa nok vise sig, at Literaturlæsning ikke bliver noget overflødigt. Er der noget, der kan

indpode de unge Kærlighed til Land og Folk, saa er det de Digterværker, der er gennemstrømmede deraf. Jeg behøver blot at nævne Ingemanns Romaner, Chr. Winthers Hjortens Flugt og St. St. Blichers Noveller. Overhovedet *alle Bøger, der er skrevne med inderlig Kærlighed til noget godt, sandt og smukt, overfører nemt Hjertevarmen fra Digteren til Læseren.* Og det maa vi da først og fremmest ønske den unge Slægt, at den ikke faar kolde Hjerter.

Her er et Omraade, hvor Forbindelsen mellem Skole og Hjem kan faa den allerstørste Betydning. For at nemlig Børnene skal faa rigt Udbytte af Literaturlæsning maa de ogsaa hjemme læse en hel Del *god* Literatur. Og det maa ikke betragtes som noget, hvormed Tiden spildes. Den Oplivelse, en saadan Hjemmelæsning giver Barnets Sind, vil forplante sig til andre Omraader, bl. a. til Skolens andre Fag, og fremme Modtageligheden. Hvad betyder det f. Eks. ikke for Barnet, naar det i Geografi lærer om Sorø og Ringsted eller i Historie om Valdemar Sej, at det har læst Ingemanns Romaner. Det bliver en levende Kundskab, fordi den staar i Forbindelse med noget, der har bevæget det barnlige Sind hjerteligt og dybt.

I vort religiøse Liv er det givet, at Kundskaben opblæser, men Kærligheden opbygger. Men det gælder sikkert ogsaa i det menneskelige. Kundskab, blot og bart, uden Kærlighed, opblæser, fordi man tror at vide og ved dog intet, fordi man ikke ved det med Hjertet. Men Kærligheden til vort Sprog, vor Literatur, vort Folk og vor Natur vil oplive og opbygge os, og den Kundskab, der bliver en Følge af Kærligheden, vil ikke opblæse, men den vil gøre glad og god.

Særlig med Hensyn til Literaturhistorie vil en fyldig Literaturlæsning faa Betydning. Som det før var, gik

det os tit saadan, at vi holdt af Literaturhistorie, fordi vi kunde det. Nu skulde det gerne blive lige omvendt, saaledes at de unge kan det, fordi de holder af det. Først skal de lære at sætte Pris paa Literaturen selv, saa faar de ogsaa Lyst til at lære Literaturens Historie. Ja, den læres som af sig selv, naar Literaturværkerne er læste med Omhu og under Vejledning. Hvis man kender Øhlenschlägers St. Hans Aften Spil rigtig godt, kan man ikke tage fejl og tro, at det er skrevet, da Øhlenschläger var en gammel Mand, eller at det er skrevet for 20 Aar siden. Men hvis man ikke kender selve Bogen og har læst den med Glæde, saa kan man lige saa godt tro, at den er skrevet 1902 som 1802.

Der er altsaa gode Udviklingsmuligheder for Dansk i Mellemskolen og Gymnasiet. Det vil dog bero meget paa saavel Læreres som Hjemmenes Forstaaelse af Sagen, om det vil gaa godt. Vi maa holde fast paa, at der er visse Færdigheder at lære, f. Eks. den nødvendige Sproglære, god Orden i skriftlig Behandling af Sproget, men at Hovedsagen er, at vor Ungdom kommer til at holde af den gode Literatur til Berigelse af Sjælelivet. Det vil kunne virke langt ud over Skolen til det bedste og smukkeste: En vaagen, sund og god Slægt.

H. H. NISSEN.

Sløjd og Gymnastik som Skolefag.

„Opdragelsens store Hemmelighed bestaar i at maae det saa, at Aand og Legeme gennem deres Arbejde bestandig skaffe hinanden friske Kræfter.“

(Rousseau.)

I.

At Barnets Legeme — de fysiske Anlæg — skal systematisk udvikles i Børneskolen er ikke noget „moderne“. Saa længe der er givet Skoleundervisning, har der været Mænd, der klart har set, at den legemlige Opdragelse nødvendigvis maa være parallel med den aandelige. Ja, man har endog tidlig hævdet, at den legemlige Opdragelse burde være Grundlaget for al Opdragelse.

En Børneopdrager i det 17de Aarhundrede skriver „thi da Sjælen ikke kan taale udelukkende at sysselsættes med samme Ting eller paa samme Maade, maa Folk med stillesiddende Arbejde have noget at bestille, som paa én Gang kan adspredde dem og sætte deres Legeme i Bevægelse“. Den her citerede Skolemand anser altsaa Legemsøvelser i Skolen for en nødvendig Modvægt mod det stillesiddende Arbejdes skadelige Indflydelse paa Legemets Sundhed.

Tidlig har Pædagoger kæmpet for en elementær Børneundervisning i de vigtigere Haandværk. Derved vilde man opnaa, at Børnene kunde faa Kendskab til de praktiske Livsvirksomheder. Denne Undervisning vilde ogsaa lette Valget af Livsstilling, idet Legemsarbejde er vel egnet til at vise, i hvad Retning Barnets naturlige Tilbøjelighed gaar. I dette Tilfælde er det Hensynet til det praktiske Liv, der gør Børneopdragerne til Talsmænd for Legemsarbejde i Skolen. — Men et af de vigtigste Formaal med Legemsopdragelse har altid været og er

fremdeles: at gøre Legemet smidigt, stærkt og smukt. Grækerne har opnaaet mest i den Retning.

At Muskelstyrke kun opnaas ved Muskelbrug, har Erfaringen lært os. Og Fysiologiens — og Biologiens videnskabelige Undersøgelser lærer os nu, at Muskler og Organer — ja, endog Knogler kun vokser, styrkes og udvikles ved Brug.

Hvis Peter sidder paa Skolebænk 6 Timer og derefter læser Lektier i 4, faar han ingen Tid til at „trække Vejret“. Og det er Synd for Peter. Thi — saalænge han sidder og „studerer“, fylder han ikke sine Lunger med Luft i nogen særlig høj Grad. Store Partier af Lungen faar ingen Del i Luftfornyelsen. Lungeblærerne i den „ubruggede Lungedel“ vil miste deres Elasticitet, naar de ikke holdes i „Øvelse“, hvilket kun sker ved dybe Aandedrag. Hvis nu Peter, der er en samvittighedsfuld Slider, — men tungnem —, ikke bliver „kommanderet“ til at *fylde* sine Lunger med god Luft, vil den Dag komme, da han slet ikke kan aande dybt — rense Lungerne. I det „døde Parti“ vil Sygdomsspirer let sætte sig fast og fremkalde Sygdom, der vil tilintetgøre hans Energi. — Ved den megen Læsning faar Peter ingen Løjlighed til at bruge Armene i nogen anstrængende Grad. De kun lidt brugte Muskler kræver kun ringe Næring, Stofskiftet i dem foregaar derfor langsomt, og de bliver slappe og kraftesløse. Peter maa tage Klø af en jævnaldrende „Sportsdreng“!

Det er en Kendsgerning, at Organer og Muskler, der sjældent bruges, vantrives. Ogsaa med Hjernen forholder det sig paa samme Maade. Og det er ikke alene aandeligt, men ogsaa legemligt Arbejde, der udvikler den. I begge Tilfælde strømmer Blodet i rigelig Mængde til og fra Hjernen. Den livlige Blødcirkulation udvikler den.

Heraf vil det forstaas, at *der skal et personligt Arbejde til at fremkalde legemlig Vækst*. Kraft og Sundhed er ikke noget, der alene erhverves ved god, kraftig Mad og fuldtud hygiejniske Opholdsrum. Nej, den vigtigste Faktor er det personlige Arbejde. Dette indser Skolens Mænd; men tilstrækkelig personligt Legemsarbejde kan Skolen — i al Fald med den Tid de legemsudviklende Fag nu har — ikke give Barnet. Men Skolen kan være vejledende paa dette Omraade og bør gøre sit til, at Interessen for Legemsudvikling og Legemsundhed vækkes hos de unge.

At Skolen bør tage sig af Barnets fysiske Opdragelse er nu en almindelig anerkendt Sag. Midlerne — hvorved denne Opdragelse kan fremmes — er: Sløjd (Legemsarbejde), Gymnastik og ordnede Lege.

II.

Lad os nu undersøge, hvilke Fortrin og Mangler de legemlige Idrætter: Sløjd, Gymnastik og ordnede Lege har som legemsopdragende Midler i Skolen.

Lang stillesiddende Beskæftigelse giver en træt Ryg. Kroppen synker sammen. De indvendige Organer gøres derved mindre, og deres Funktionsevne nedsættes. Dette hæmmer dog i *Øjeblikket* ikke i nogen nævneværdig Grad det stillesiddende Arbejde, der ikke kræver eller fremkalder stor Lunge- og Hjertevirksomhed. Men indtages denne Arbejdsstilling i længere Tid, nedsættes Arbejdsevnen.

De skadelige Følger af megen Sidden paa Skolebænk søger Skolen nu ved gymnastiske Øvelser at modvirke. Den sammensunkne Krop rettes det mest mulige. Lungerne fyldes med frisk Luft, og Brystkassen gøres rummeligere ved Hævning af Ribbenene. Hjertet maa an-

strænge sig, da der nu stilles store Fordringer til dets Virksomhed.

Det *kan* lykkes overmaade godt for Gymnastiken at modvirke de skadelige Følger af stillesiddende Liv. Thi — i en Gymnastiktime kan de „forkuede Organer“ faa Lov til at virke normalt, og derved kan der skabes et Fond af Sundhed, som der kan tæres paa i de følgende Læsetimer. Men Gymnastiken kan —, naar der arbejdes, som der skal, — virke trættende ikke alene legemligt, men ogsaa aandeligt. *Gymnastiktimen er ingen aandelig Hviletid.* De store legemlige Anstrængelser og den spændte Opmærksomhed, som Kommendoen kræver, virker meget anstrængende. Der følger ofte Slaphed og Uoplagthed umiddelbart efter Gymnastiktimen. I den Henseende har Sløjd et Fortrin; thi den virker som Leg: oplivende og styrkende baade aandeligt og legemligt.

Men Gymnastiken vil mere end virke hygiejnisk.

De gymnastiske Øvelser kan og bør forøge Elevernes Legemskraft og legemlige Dannelse paa en saadan Maade, at de ikke alene i Øjeblikket har Gavn deraf, men at de ogsaa senere hen i Livet har Nytte af dem.

Legemlig Sundhed og kraftige Muskler kan ogsaa udvikles ved Sløjd og ordnede Lege (Boldspil f. Eks.). De to sidstnævnte Idrætter har endog den Fordel fremfor Gymnastik, at de er den mest naturlige Form for Legemsudvikling. Man maa huske paa, *at systematisk Gymnastik i lukket Rum altid er et Surrogat* for den fri og ubundne Legemsudvikling. Hos Naturfolk — Indianere f. Eks., der jager, fisker, rider, danser o. l. — udvikles Legemet ved en Mangfoldighed af Bevægelser. Denne „planløse“ Legemsudvikling gør disse Folk smukke, kraftige og smidige. Kulturfolk og Børn, der „hænger“ over Bøgerne, trænger til „kunstig“ Legemsudvikling.

Denne kan frembringes ved rationel Gymnastik, der bedre end noget andet legemsopdragende Middel systematisk kan øve samtlige Muskler i hver enkelt Time. Sløjd og ordnede Lege tager mange Muskler i Brug, dog kan — i den enkelte Time — Øvelsen føre med sig, at Muskelbrugen bliver noget ensidig. Undersøger man imidlertid flere Sløjdtimers Muskeludvikling, vil det vise sig, at Udviklingen er alsidig. Ja, man vil endog opdage, at Sløjden oftere gør Brug af Haandens og specielt Fingrenes finere Muskler — end Gymnastiken. Den Udvikling, Sløjden naturnødvendig giver Haandens og Fingrenes Muskler, kan faa stor Betydning i det praktiske Liv. Denne „praktiske“ Side ved den legemlige Opdragelse har, som tidligere fremhævet, været paaagtet i ældre Tid. Hr. Sløjdingspektør *Aksel Mikkelsen* har rejst og gjort Spørgsmaalet aktuelt igen.

I sin i Aar udkomne Bog „Almen legemlig Opdragelse“ hævder han, at Skolens legemlige Opdragelse — foruden at tilfredsstille Hygiejnens og Skønhedens Krav — nødvendigvis maa være en saadan, at den forbereder til det praktiske Liv. Hr. *Aksel Mikkelsen* gør opmærksom paa, at mange Børn i vor Tid har ingen eller ringe Lejlighed til at „øve“ sig paa praktisk Arbejde hjemme eller andre Steder udenfor Skolen. Hjemmet køber næsten alle Brugsgenstande. Ingen tænker paa, evner eller har Tid til at lave selv primitive Ting. Enhver Reparation maa udføres af en Fagmand. Her er altsaa ingen Lejlighed til at „lære“ eller faa Indsigt i legemligt Arbejde. Uden for Hjemmet sker det heller ikke let. Smaaaværkstederne forsvinder, og en interesseret Dreng har ingen Lejlighed til at fingerere med Værktøj. Produktionen foregaar paa indhegnede Fabrikker, der med sit „Adgang forbudt“ spærrer Vejen for en lærvillig, praktisk anlagt Dreng. Det heraf følgende Ukendskab

til det praktiske Erhvervsliv og den fuldstændige Mangel paa Færdighed i at haandtere Værktøj vil i mange Tilfælde besværliggøre et Haandværks Tilegnelse. Ja, der er praktiske Greb og Fingerstillinger, — hvor det gælder en virtuosagtig Færdighed —, der kun kan tilegnes, naar Indøvelsen er begyndt i Barnealderen.

Disse Anskuelser har gjort Hr. *Aksel Mikkelsen* til Talsmand for en Legemsudvikling, der tager Hensyn til det praktiske Livs Tarv —, og her har Sløjd i Sammenligning med andre legemsdannende Midler absolut Fortrinnet.

Ovenstaaende viser altsaa, at Sløjd, Gymnastik og ordnede Lege er gode legemsdannende Midler. Men det fremgaar endvidere deraf, at de ikke helt kan erstatte hverandre. Vil man derfor opnaa de bedste Resultater af den legemlige Udvikling, maa disse tre Idrætter virke parallelt opdragende.

III.

Skolen har i Sløjd, Gymnastik og ordnede Lege tre legemsudviklende Midler, hvorved Legemet kan gøres stærkt, smidigt og smukt, og hvorved de mange Aandsfags „Legemsslid“ kan modvirkes.

Naar nu *Skolen* skal vægge imellem eller fordele Timer til de tre Idrætter, er der andre Egenskaber end de legemsudviklende og de hygiejniske alene, som den maa tage tilbørligt Hensyn til.

Den praktiske Skolemand vil snart mærke sig, hvorledes *Børnenes Interesse* forholder sig til Fagene. Underviser han baade i Sløjd og Gymnastik, er han ikke længe om at opdage, at Sløjd interesserer umiddelbart langt stærkere end Gymnastik.

I en Skole, hvor Gymnastiken staar højt, fik en Sløjd-lærer Anmodning om at tage en Klasse, der efter Time-

planen skulde have haft Gymnastik. Da Læreren gik ind i Klassen og sagde til Drengene: „I kan ikke faa Gymnastik i Dag, I skal i Stedet derfor have Sløjd“, lød det fra alle Sider „Aa, det var dejligt!“

Det hænder, at Børn kommer og beder om Ekstratimer i Sløjd af lutter Arbejdsiver. Sker det i noget andet Fag? Jeg tror det næppe.

Lod man Børnene i en Klasse stemme om, hvad de helst vilde have — Gymnastik eller Sløjd —, er der ingen Tvivl om Svaret. Mindst de $\frac{3}{4}$ foretrækker Sløjd. Lyder derimod Spørgsmaalet: „Hvad vil I helst have — Sløjd eller ordnede Lege (Boldspil)?“, er Svaret mere tvivlsomt. Og dog — jeg har oplevet, at Drengene blev „sure“, da de fik at vide, at den planmæssige Sløjdtid maatte erstattes med Boldspil.

At Sløjd interesserer saa umiddelbart ligger blandt andet deri, at *Barnets Initiativ* her kan faa Lov til at virke frit. Til Udførelse af Mellemarbejder — 3: fritvalgte Elevarbejder indskudte i Arbejdsrækken — kan Barnets egne gode Ideer komme til Anvendelse. Gymnastiken derimod gør næsten ingen Brug af det personlige Initiativ — alt skal udføres paa Kommando.

Et andet interessevækkende Moment er, at *Sløjden tilfredsstiller Barnets Trang til Selvvirksomhed*. Formen, hvorunder denne Virksomhedstrang udløses i Sløjdsalen, er som ved Leg mere fri og ubunden end i Gymnastiksalen. Saalænge Gymnastiken er Leg, tiltaler den alle, men naar den bliver mere systematisk, er der enkelte, der vil knibe ud, og disses Tal stiger med Aarene. Gymnastiken maa fra nu af søge Midler udenfor sig selv for at holde Interessen ved lige. I dette Fag gælder det om — vistnok mere end i noget andet —, at der er Interesse og Orden. *Gymnastik trives nemlig kun, naar der er god Disciplin*. Denne kan skaffes ved

Strænghed og Kommando — dog kun til en Tid. Hvis de gymnastiske Øvelser kun udføres, som de skal, fordi man *skal*, saa faar de mindre Værdi, og saa vil de selvstændige og oppositionslystne Elementer i en Klasse en Dag bryde Disciplinen. Fra den Dag er Gymnastik med vedkommende Klasse parodisk. Gymnastiklæreren maa, — hvis han vil undgaa denne Kalamitet —, fra Begyndelsen af arbejde hen til, at Eleverne øver Gymnastik, ikke, fordi de skal, men fordi Faget tilfredsstillen en Trang hos dem selv til legemlig Idræt, og det bliver Gymnastiklærerens store pædagogiske Opgave at holde denne Trang kraftig hos de ældre Elever ved klog Anvendelse af Fagets forskellige Midler.

Som før sagt, er Sløjdinteressen stor og umiddelbar. Den virker ogsaa udenfor Skolen. I Fritiden snedkøres der meget af sløjdinteresserede Børn. Maaske har Fa'r en Høvlbænk og Værktøj. Har han intet, anskaffer han maaske noget til Sønnen, der ofte omtaler Sløjdtimerne. Ja, Drengene bruger endog „Lommepenge“, der — uden Sløjdinteressen — sandsynligvis var gaaet i „Slikmutter“, til Værktøj. Ejers intet Værktøj hjemme, har Snedkeren maaske en tom Plads, hvor vor lille Sløjdiven faar Lov til at staa, og der lærer han saa — ved Iagttagelse af det praktiske Haandværk — „Fif“, som Sløjdlæreren ikke har anvist, og som han straks Dagen efter „Opdagelsen“ gør Læreren opmærksom paa. „Opdagelsen“ giver Anledning til en Diskussion om Arbejdsmaader og Arbejdsstillinger.

Betydningen af Børns Interesse for legemligt Arbejde kan ikke let sættes for højt. Hvis denne Interesse fører til, at Drengene — særlig i Byerne — søger til Værkstedet, naar Lektien er læst, for at snedkerere, saa er der gjort de Drengene en Velgerning.

Af specielle Sløjdegenskaber skal nævnes:

I Sløjd kan man — bedre end i noget andet Fag — lære Børnet at naa et Maal, der en Gang er sat, og som *skal* naas. Men for at dette kan ske, maa der fra Lærerens Side vaages nøje over, at et paabegyndt Arbejde gøres helt færdigt og i en saadan Stand, at det tilfredsstillende Akkuratessens Fordringer. Mange Børn har Tilbøjelighed til at opgive Ævred paa Halvvejen, naar der møder større eller mindre Vanskeligheder. Men de maa bringes til at indse Sandheden i *Drachmanns* Ord: „Det Arbejde, som man har taget sig paa, det gør man færdig, ej sandt, min Ven, i Fald man vil kaldes en ærlig Svend“.

Lad mig nævne et Eksempel:

I en af de højere Klasser havde Børnene i længere Tid arbejdet paa et Bord. En Dreng, der i flere Timer havde arbejdet paa nogle Bordben, fik ved Uforsigtighed to af dem knækket, da han gav dem den sidste Afpudsning. Han kom til mig og bad om at blive fri for at lave Bordet. Dertil svarede jeg bestemt „Nej!“, og jeg søgte at opmuntre ham til at tage rask fat igen og raadde ham — som jeg havde gjort før — til at undersøge Materialet, før han begyndte Formningen. Havde han med Omhu valgt og prøvet Træstykket, havde han sikkert undgaaet Uheldet med de knækkede Ben. Der var nemlig Revner i det Træstykke, han først benyttede. Han tog fat igen tilsyneladende med det faste Forsæt at faa Bordet færdigt, om ikke for andet, saa for at vise, at han *kunde* lave det. Dermed havde jeg naaet, hvad jeg vilde: at faa ham til med Energi at overvinde de slemme Vanskeligheder.

En anden værdifuld Egenskab ved Sløjd er den, at den kan faa de smaat begavede Elever med. Disse Elever har ofte gode praktiske Anlæg, som en Skole

uden Sløjd ingen Brug har for. — For tungnemme Drengene er Sløjd af meget stor Værdi; thi i Sløjdsalen faar de Lejlighed til at vise, at de ogsaa kan præstere respektabelt Arbejde. Ofte faar de Lejlighed til at give „Duksene“ gode praktiske Vink og række dem en hjælpende Haand. I Sløjdsalen revideres Dommen over Klassens „Fukser“. Baade Læreren, Kammeraterne og ikke mindst vedkommende Drengene selv faar Øjet op for, at der ogsaa er „praktiske Evner“, der maa respekteres. Sløjden forøger saadanne Drenges Arbejdsenergi og Arbejdslyst, hvilket sikkert faar en gavnlig Indflydelse paa Aandsfagene.

Af specielle Egenskaber ved Gymnastik — herunder ordnede Lege — kan nævnes:

At Gymnastik og Lege særlig udvikler en hurtig og livlig Opfattelse og en øjeblikkelig Udførelse, i Gymnastiksalen af „Kommandoen“, ved „Lege“ af en hurtig fattet Beslutning. Herved udvikles Nervesystemet paa en anden Maade end ved Læsefagene.

IV.

Den legemlige Opdragelse er nu almindelig anerkendt. Gymnastiken har kæmpet sig frem til at blive et værdifuldt Led i Opdragelsen. Den er indført i alle Skoler — omend mange Steder paa Landet i en særdeles elementær Form. Men Gymnastikundervisning er der. Sløjden er af yngre Dato. Her hjemme ført frem af Hr. *Aksel Mikkelsen*. Sløjd er indført i mange Skoler og indføres stadig i flere. Men dens Stilling i Forhold til Gymnastiken er som Annekset til Hovedkaldet. Er det rigtigt? Burde det i nogle Tilfælde ikke være lige omvendt?

Med de faa Timer, de legemsdannende Fag nu har, gælder det om at benytte de Midler, der gavner Børnene mest.

Af det foregaaende vil det forstaas, at det ikke er umiddelbart indlysende, at Gymnastiken bør være det førende Fag paa det legemsopdragende Omraade. Der er maaske Steder, hvor Gymnastiken nu er ene om Legemsudviklingen, hvor Børnene burde have Sløjd eller maaske Sløjd i Forbindelse med ordnede Firluftslege.

Mange Steder paa Landet maa Gymnastikundervisningen altid foregaa paa aaben Plads. Redskaber og Fodbeklædning er ikke altid ideelle. Gymnastiken kan i en saadan Skole kun øves i Sommertiden i nogle faa Maaneder, det vil sige i forholdsvis faa Timer. I Sommertiden forsømmes der en Del, en Dag af nogle, en anden Dag af andre. Skal Læreren nu øve systematisk Gymnastik med Børnene og faa noget ud deraf, maa han være et Geni.

I Vintertiden, da disse Børn særlig trænger til Legemsøvelser, — Hjemmearbejdet lægger ikke saa stort Beslag paa Kræfterne —, er der ingen Gymnastikundervisning. Hvis nu en saadan Skole i Stedet for Gymnastik havde Sløjd som Fag, kunde Børnene til enhver Tid faa legemlig Opdragelse. Om man vilde, kunde man sløjde om Vinteren og øve Boldspil om Sommeren. Derved vilde opnaas, at Børnene lærte gode Arbejdsstillinger og lærte at føre og passe Værktøj.

I de højere Skoler, i Gymnasiet, hvor Interessen for Gymnastik absolut ikke er umiddelbar, hvor der som tidligere paavist skal særlig pædagogisk Dygtighed til at opretholde den fornødne Disciplin og Respekt for selve Øvelserne, vilde en lignende Ordning af den legemlige Opdragelse uden Tvivl være at foretrække fremfor den nuværende med systematisk Gymnastik som eneste le-

gemsdannende Middel. Hvis man der sløjdede om Vinteren og spillede Bold om Sommeren, vilde Respekten i den højere Skole for den fysiske Opdragelse vokse.

Som denne Artikels Overskrift viser, er her kun taget Hensyn til de legemlige Idrætter som Skolefag. Under andre Forhold har Gymnastik og Sløjd maaske andre Fortrin og Mangler. Det viser sig nemlig ofte, at Elever kan være ivrige og dygtige „Sportsmænd“ i Fritiden — som Foreningsmedlemmer f. Eks. —, hvorimod de i Skolens bundne Gymnastiktimer kan være temmelig passive.

JENS THAU.

Nogle Raad til Hjemmene om Skolebørns Sundhed.

En af Fordelene ved Nutiden og et af Samfundsudviklingens Goder er den forøgede Betydning, Nutiden tillægger Børnenes — den kommende Slægts — Udvikling. Aldrig har Forstaaelsen deraf været større end nu, og ikke alene tales og skrives der om Sagen, men der arbejdes ogsaa paa den, og der arbejdes med større og større Held.

Skolen er et af de Omraader, hvor Fremgangen viser sig tydeligst og mest typisk. Stat og Kommune arbejder mere og mere intensivt og maaltbevidst, stimuleret ved Forstaaelsen af Ansvar og ved Bevidstheden om, at Befolkningen ikke skyr de pekuniære Ofre, som er nødvendige.

Man kan herved opnaa gode Skolelokaler, godt Skolemateriel, god Undervisning og — til Dels — gode Ele-

ver. Men ved det sidste Forhold, selve Elevmaterialet, kommer vi til et Punkt, der er bestemt ved en Mængde forskellige Faktorer, som Skolen for en stor Del ikke er Herre over, og hvor den maa have Hjælp, først og fremmest fra Hjemmets Side.

Det er Skolens Pligt at udnytte de Udviklingsmuligheder, som ethvert normalt Barn sidder inde med, hvad enten det gælder Evnen til Optagelse af Kundskaber eller det gælder Viljens og Fantasiens Udvikling eller den rent legemlige Udvikling. Disse Egenskaber og Evner er jo i meget høj Grad individuelt forskellige, ikke alene for de forskellige Børn, men ogsaa for samme Barn og afhængig af Barnets Sundhed og Alder, af Aarstid og Døgntid, af dets Oplagthed o. s. v. Skolen søger at tage alle de Hensyn hertil, som den kan; Klasse- delingen, Kundskabsvalget, Læseplanen o. s. v. er alt- sammen udarbejdet paa Grundlag af disse Forskelligheder.

Et godt Resultat opnaas imidlertid kun, naar ogsaa Hjemmet tager skyldigt Hensyn til Barnets Natur.

Hvis et Hjem bærer Skylden for, at et Barn møder træt og uoplagt paa Skolen, har Skolen ingen Skyld i et muligt daarligt Resultat; og fra Hjemmets Side be- gaas der ofte — hyppigt ubevidst — Fejltagelser af hy- giejnisk Natur paa Omraader, der i høj Grad kan for- ringe Skolegangens Nytte. Jeg vil gerne her lidt nøjere pege paa enkelte hygiejniske Forhold, hvor Forældrene ofte tager Fejl eller undervurderer Skadeligheden af til- syneladende smaa hygiejniske Forsyndelser.

Der er jo nogle Forhold vedrørende Barnets Sund- hed, som det særlig paahviler *Skolen* at tage Hensyn til (f. Eks. at Kundskabernes Art og Mængde svarer til Elevernes Alder og Udvikling, at Skolelokalerne er sunde Opholdssteder, at Skolebænkene svarer til Elevernes Stør-

relse o. s. v.), og der er andre Omraader, hvor Hjemmet har det største Ansvar (f. Eks. den personlige Renlighed, Fødens Art og Mængde o. s. v.).

Naturligvis kan man sige, at en hvilken som helst Forsømmelse fra Hjemmets Side overfor Barnet har Betydning for Skolen, for saa vidt som Barnets Sundhed kan lide derunder, men der er dog nogle hygiejniske Leveregler, som Hjemmet maa føre Kontrol med, og som staar i mere umiddelbart Forhold til Barnets Skolegang.

Blandt saadanne skal jeg først nævne Barnets Hjemnearbejde til Skolen. Den Maade, hvorpaa dette udføres, er et Felt, hvor Skolen kun delvis kan gribe ind. Den maa f. Eks. overlade Forældrene at vælge Tiden for Udførelsen af dette for Skole og Barn saa vigtige Arbejde; Skolen kan kun lejlighedsvis henlede Hjemmets Opmærksomhed paa, hvornaar dette bør foregaa, og pointere, at det paa ingen Maade drejer sig om noget forholdsvis uvigtigt.

Naar Barnet kommer fra Skolen og har spist, er det forkert umiddelbart derefter at lade det lære Lektierne til den næste Dag eller at sysselsætte det med Hjemmeopgaver. Dette sker ofte med den i dette Tilfælde fejlagtige Motivering: Først Pligt, saa Fornøjelse. Enten vil Lektierne eller Opgaverne tage en uforholdsmæssig lang Tid, eller Arbejdet vil blive daarligt udført; begge Dele er lige uheldige, og Barnet *har* jo gjort sin Pligt — at være i Skole i adskillige Timer — og kan ikke føle sig oplagt til straks derefter igen at udføre Pligtarbejde, tilmed af omtrent samme Art som det, der udførtes i Skoletiden, og ofte et meget anstrængende aandeligt Arbejde, fordi Barnet i Hjemmet er tvunget til at arbejde paa egen Haand, eller i det mindste uden Læreren, der i Skoletiden staar rede med Forklaringer og Raad.

Nej, først maa Barnet ud, det maa sysselsættes med Læg i det fri; dets Hjerne trænger nu til Impulser af en ganske anden og lettere Art end dem, det modtog i Skoletiden. Efter et Par Timers Forløb har Hjernen hvilet tilstrækkeligt, og der kan saa med virkeligt Udbytte tages fat paa Lektielæsning o. lign.

Men nu bør der ogsaa arbejdes med Alvor og Kraft, nu er Tiden kommet, da Barnet skal gøre sin Pligt. Børn i de højere Klasser kan saa uden Fare arbejde 3 a $3\frac{1}{2}$ Time, og Børn i lidt lavere Klasser 2 a 3 Timer. Det maa dog bemærkes, at vel skal Børnene gøre deres Pligt, men der er Grænser for, hvormeget Hjernearbejde der kan præsteres, og Fysiologerne er f. Eks. enige om, at det samlede Skole- og Hjemmearbejde selv for større Børn ikke bør overskride 9 Timer.

Foruden at bestemme Tiden for Hjemmearbejdets Udførelse bør Forældrene paase, at ogsaa de andre Betingelser, hvorunder Barnet arbejder, bliver saa gode som muligt. Jeg skal ikke komme ind paa alle de herhen hørende Forhold, men blot nævne saa vigtige Ting som Belysningen, der bør være tilstrækkelig stærk og have den rigtige Retning (fra venstre eller fra oven), paa Barnets Stol eller Bænk, der maa have den rette Størrelse, paa Bordet, der bør have den rette Højde, paa Barnets hele Holdning under Arbejdet o. s. v., altsammen noget, som der med Rette tages overordentlig stort Hensyn til i Skolen, men som Hjemmet er tilbøjelig til at være ligegyldigt overfor.

Det ligger her nær at henlede Opmærksomheden paa det Hjemmearbejde, Børn ofte har foruden Lektielæsningen i Form af Privatundervisning. Gælder det Fag, som ikke er Skolefag, f. Eks. Musik, bør Ekstraundervisning kun gives, hvis Børnene har god Tid dertil og har Evne og Interesse for Faget.

Er Børnene musikalske, og er Læreren eller Lærerinden forstandig i pædagogisk Henseende, vil Hjemmearbejde med Musik mere og udvikle Eleverne, men har Børnene ikke musikalske Anlæg, saa er Øvelserne ikke blot en Skræk for Omgivelserne, men hvad der er værre, en Skræk for Eleverne selv, der bliver nervøse og trætte, uoplagte i Skolen, og som efterhaanden kan faa alle de Symptomer, der hører med som Tegn paa aandelig Overanstængelse.

I det hele taget burde Forældrene, hvis Elevens Standpunkt paa Skolen ikke er helt tilfredsstillende, konferere med Skolen, førend de tillader Privatundervisning i Fag, som tager Tid fra Skolens Arbejde.

Privatundervisning er i det hele en betænkelig Sag, selv om det er i Skolens Fag der ydes Hjælp. Det skal ikke hermed siges, at det altid er forkasteligt, men hvis en Elev har vanskeligt ved at „følge med“, er det i det langt overvejende Antal Tilfælde rigtigere at lade ham blive Oversidder, fremfor gennem Privatundervisning med Vold og Magt at søge at føre ham til Maalet i en kortere Tid end den, der svarer til hans Evner. Følgerne vil undertiden være farlige, Overbebyrdelsen vil kunne efterfølges af en aandelig Slaphed, der kan blive Eleven til varig Skade.

Skal et Barn møde paa Skolen om Morgenen frisk og modtageligt, er det absolut nødvendigt, at dets Nattesøvn bliver tilstrækkelig, og her har vi atter en Sag, der kræver Forældrenes rette Forstaaelse, men denne er langtfra altid til Stede.

Der foretages ofte nu til Dags statistiske Undersøgelser af skolehygiejnisk Interesse, baade af Staten og af private interesserede, og ofte inddrages Undersøgelsen af Elevernes Søvn i disse. Gang paa Gang viser det sig saa, at der raader meget fejlagtige Forestillinger

med Hensyn til dette vigtige Punkt, og at en Mængde Børn faar langt mindre Søvn, end de bør have.

Barnets fysiske Udvikling er i den skolepligtige Alder i fuld Vækst. Skal der nu arbejdes i Skole og Hjem, samtidig med at Barnet ikke faar den nødvendige Søvn, saa bliver Organismen hæmmet i sine Funktioner, og Ligevægten mellem Kraft og Arbejde ophører. Barnet bliver træt, dets Arbejdsevne aftager, og i Skolen er det uopmærksomt, nervøst og pirreligt.

Desværre har Børn ofte selv en underlig Ulyst til at gaa i Seng; Dagens Begivenheder sætter — især nu til Dags — Børnenes Nervesystem i en saadan Spænding, at der hører en særlig Viljesanstrængelse til for at afbryde denne i rette Tid, og hos Børn er en saadan Evne sjældent til Stede. Ofte er Børnenes Erkendelsestrang ogsaa saa stor, deres Iver efter at se, hvad der nu skal foregaa, eller deres Hang til at „være voksen“ saa stærk, at der skal en sikker og myndig Impuls til for at faa Barnet i Seng i rette Tid.

Forældre bør ogsaa være noget varsommere med Vinterselskabeligheden for Børn ligesom med Teaterbesøg. Det er Aftenfornøjelser, der let bliver til Nattefornøjelser, Børnene gaar Glip af Søvn og kan maaske yderligere have moralsk Fortræd deraf.

Undertiden kan Hjemmearbejdets Mængde være saa stor, at Børnene af den Grund ikke kan faa Søvn nok; dette finder dog aldrig Sted i de lavere Klasser, og i højere Klasser i Reglen kun, naar vanskeligere Eksaminer staar for Døren, men her er jo Ansvar et Skolens og ikke Hjemmets.

I den ny Almenskoleordning er dog Eksamensarbejdet indskrænket, og Aarets Arbejde bestemmer gennem Aarskarakteren mer end Halvdelen af Resultatet, saa at det

nu mere kommer an paa stadig Flid i Aarets Løb end forceret Eksamenslæsning.

Nej, Børnene maa tidlig til Ro; naturligvis kan dette ogsaa udarte til Pedanteri, thi naar Børnene saa godt som altid lever regelmæssigt og sundt, bliver deres Konstitution en saadan, at de netop derved sættes i Stand til *for en Gangs Skyld* at kunne taale en Afvigelse fra det fysiologisk normale.

Naturligvis er der nogen Forskel paa Længden af den Tid, Børn i samme Alder bør sove, nogle kan nøjes med lidt mindre, andre trænger til lidt mere Søvn, men naar ikke netop Sygdom forrykker Tiden, findes der en ret konstant Sovetid svarende til en bestemt Alder, og det vil sikkert ikke være af Vejen at omtale, hvad Fysiologerne er enige om som passende Sovetid for Børn.

Børn omkring 6 Aars Alderen behøver 12 Timers Søvn; i 7 Aars Alderen — ved Skoletidens Begyndelse — kan Børn nøjes med én Time mindre Søvn. Et 12 Aars Barn maa have 10 Timer Søvn, og først i 15—16 Aars Alderen kan man gaa ned til 9 Timer.

Børnene maa op i god Tid, i Reglen mindst én Time før Skolegangens Begyndelse. Der skal jo være Tid til mange Ting. Børnene skal have kold Afvadskning, de skal *selv* klæde sig paa, de skal børste Tænder, de skal have Tid til *uden Hast* at spise rigeligt og kraftigt og til at gaa (ikke løbe) til Skolen o. s. v.

Begynder Skoletiden f. Eks. Kl. 8, skal Børnene altsaa senest op Kl. 7.

Sengetid for 7—8—9 Aars Børn er altsaa Kl. 8			
—	-	10—11	— - — - 8 ¹ / ₂
—	-	12—13	— - — - 9
—	-	14	— - — - 9 ¹ / ₂
—	-	15—16	— - — - 10

Af det uhyre Ansvar, som baade Skole og Hjem har overfor Børnenes legemlige og aandelige Paavirkninger, er Hjemmets langt det største, baade fordi Børnene i den længste Tid er under Hjemmets Kontrol, og fordi Myndigheden her ifølge Sagens Natur bør være størst. Her skal nu ikke tales om det almindelige pædagogiske Ansvar, men om det hygiejniske. De almindelige Opdragelsesmetoder og Principper har jo været drøftede i Aarhundreder, medens de hygiejniske Kravs store Betydning egentlig først i Nutiden er bleven grundig undersøgt og bevist, og her er det, at Hjemmet er kommen tilbage for Skolen.

Næsten overalt er Skolebygningerne forbedrede, Undervisningsmetoderne søges nu langt mere end før indrettede paa at bevare Sundheden, Frikvartererne forlænges, Gymnastiken forbedres, der indføres Sløjd, der ansættes Skolelæger o. s. v., men Hjemmene kommer langt senere med i Fremskridtene. Forældre, som ikke har faaet de hygiejniske Grundsætningers Betydning indpodet under deres egen Opdragelse, har vanskeligt ved at skifte Synspunkt; det ligger nær for dem at sige: ja, men da jeg var 10 Aar, kom jeg først i Seng Kl. 10, og jeg er dog rask, eller: da jeg var Barn, fik jeg altid Kaffe om Morgen, og det synes ikke at have gjort mig noget; men der tænkes tit ikke paa, at dette maaske kan have været et Held, og at det er uforsvarligt nu at lade Børnene løbe samme Risiko. Maaske erindrer Forældrene heller ikke, hvor trætte de kunde være i Skolen, eller de tænker ikke paa, at de maaske kunde være naaet endnu videre, om Hygiejnens Love var bleven overholdt. Ogsaa stilles der nu til Dags langt større Krav til Sundheden baade i Skolen og senere hen i Kampen for Tilværelsen, saa at det, der maaske kunde gaa an i tidligere Tider, nu vilde være højst forkasteligt.

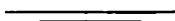
Skolen mærker ofte, at Hjemmet misforstaar eller undervurderer disse Ting, og det er dog kun Smaating — om end vigtige Smaating — det drejer sig om, lette at efterkomme for dem, der ved Besked, og for den Opdrager, der har den Myndighed, uden hvilken al Opdragelse er Mundsvejr.

Her er kun omtalt enkelte vigtigere Spørgsmaal, men enhver vil ved nogen Overvejelse kunne supplere dem, og det maa til enhver Tid paapeges og fastholdes, at Maalet først er naaet, naar baade Skole og Hjem paa *alle* Omraader sideordner den legemlige Opdragelse med al anden Opdragelse.

O. ØRKILD,
Skolelæge.

SKOLEEFTERRETNINGER

Skolens Bestyrelse.

Skolekommissionen bestaar for Tiden af:

- Hr. Sagfører *J. L. Hansen*, R. af D.
- Sognepræst *Kjørboe*, Formand.
- Sagfører *Lau*.

I **Skoleudvalget** sidder:

- Hr. Dr. med. *Boysen*.
- Redaktør *K. Hansen*.
- Sagfører *Lau*.
- Borgmester *Schjørring*, R. af D., Dlm.,
Formand.
- Sagfører *Viuff*.
- Proprietær *N. Tingleff*, valgt af
Vejle Amts Skoleraad.

Eksaminer 1907.

A. Afgangseksamen for studerende.

Denne Eksamen bestodes af:

- Andreas Brødsgaard* (Søn af Proprietær B., Ravnholt).
- Martin Dystrup* (Søn af Tømmermester D.).
- Anders Gemmer* (Søn af Snedkermester G., Ødis).

Undervisningsinspektør, Prof. Dr. phil. *Tuxen* deltog i Bedømmelsen af Græsk. De øvrige beskikkede Censorer var Adjunkt, Dr. phil. *Bertelsen* (Dansk), Overlærer *Høj* (Fransk), Adjunkt *Fledelius* (Tysk og Latin), Arkivar *Hornemann* (Historie) og Adjunkt *Weis* (Naturlære).

Prøvens Udfald ses af Listen Side 49.

B. Fjerde Klasses Hovedeksamen.

Prøven blev bestaaet af:

Jacob Bartholdy (Søn af Pastor B., Seest).

Henrik Hansen (Søn af Bødkermester H.).

Jens Himmelstrup (Søn af Højskoleforst. H., Skamling).

Poul Hintz (Søn af Skovrider H., Hillerød).

Thorvald Olsen (Søn af Gartner O.).

Christian Petersen (Søn af Bogholder P.).

Som beskikkede Censorer mødte Adjunkt, Dr. phil. *Bertelsen* (Dansk), Adjunkt *Fledelius* (Latin), Overlærer *Høj* (Tysk) og Adjunkt *Weis* (Matematik). Desuden viste Hr. Borgmester *Schjørring*, Hr. Læge *Madvig*, Hr. Provst *Hey*, Hr. Læge *Brødsgaard* og Hr. Pastor *Kjørboe* Skolen den Velvilje at deltage i Bedømmelsen af Historie, Fransk, Geografi, Naturhistorie og Græsk.

Prøvens Udfald ses af Listen Side 49.

C. Almindelig Forberedelseseksamen.

Følgende Disciple bestod Prøven:

Petrea Brejndahl (Datter af Karethmager B.).

Astrid Fussing (Datter af afd. Arkitekt F.).

Ellen Helms (Datter af Inspektør H.).

Poul Hempel (Søn af Distriktslæge H.).

Knud Henningsen (Søn af Læge H., S. Bjert).

Dorthea Henriksen (Datter af Arbejdsmand H.).

Jens Oscar Jensen (Søn af Købmand J. M. J.).

Ingeborg Milkelsen (Datter af Fabrikant M.).

A. Afgangseksamen for studerende.

Elevernes Navne	Points i Afslutningsfagene	Dansk Stil Bunden Opgave	Dansk Stil Fri Opgave	Dansk og Oldnordisk	Fransk	Tysk	Historie	Latinsk Version	Latin, ikke læst	Latin, læst	Græsk	Naturfagene	Points	Hovedkarakter
Martin Dystrup	34	mg ÷	g	mg+	mg ÷	mg ÷	mg ÷	g	mg ÷	mg+	mg+	g+	89 ¹ / ₃	Første
Anders Gemmer	36 ¹ / ₃	mg	mg ÷	ug ÷	mg ÷	mg+	ug ÷	mg+	ug ÷	mg+	ug ÷	ug	101	Første

B. Fjerde Klasses Hovedeksamen.

Elevernes Navne	Dansk Stil	Latin	Tysk	Fransk	Historie	Geograf	Naturhistorie	Aritmetik	Geometri	Græsk	Points	
											i alle Fag	i Afslutningsfagene
Jacob Bartholdy	mg ÷	mg+	mg	mg+	ug	ug ÷	ug ÷	mg	g	ug ÷	78 ¹ / ₃	34 ¹ / ₃
Henrik Hansen	mg ÷	g	mg ÷	mg	ug ÷	mg+	mg	tg	g	g	62 ² / ₃	26 ² / ₃
Jens Himmelstrup	ug ÷	ug ÷	ug ÷	mg+	ug	ug	ug	ug	ug	mg+	85 ¹ / ₃	39 ² / ₃
Poul Hintz	mg ÷	g ÷	g+	g+	mg ÷	ug ÷	mg	tg	mg ÷	g	58 ¹ / ₃	27 ² / ₃
Thorvald Olsen	mg+	mg+	mg	mg	mg ÷	mg ÷	ug	mg ÷	ug ÷	mg+	78	35 ¹ / ₃
Christian Petersen	mg ÷	g	g+	g+	mg+	mg+	mg	g	mg	g+	67	32

Maria Scherrebek (Datter af afd. Gaardejer S.).

Elna Schmidt (Datter af Typograf S.).

Som beskikkede Censorer mødte Adjunkt, Dr. phil. *Bertelsen* (Dansk og Engelsk), Adjunkt *Fledelius* (Tysk), Overlærer *Høj* (Fransk), Arkivar *Hornemann* (Historie) og Adjunkt *Weis* (Matematik og Naturlære). Desuden viste Hr. Provst *Hey* og Læge *Brødsgaard* Skolen den Velvilje at overtage Censuren henholdsvis i Geografi og Naturhistorie.

Prøvens Udfald ses af Listen Side 51.

D. Mellemskolens afsluttende Prøve

blev bestaaet af følgende Elever:

- * *Magda Boisen* (Datter af Hotelforpagter B., København).
- * *Ejnar Bondesen* (Søn af Tømrer B.).
Marie Brandt (Datter af Malermester B.).
- * *Svend Bruun* (Søn af Rektor B.).
Ellen Carlsen (Datter af afd. Gaardejer C.).
- * *Marie Clausen* (Datter af Lagerforvalter C.).
- * *Christen Frost* (Søn af Hotelforpagter F.).
- * *Astrid Helms* (Datter af Inspektør H.).
Jørgen Ibh (Søn af Lærer I.).
Heinrich Ingwersen (Søn af afd. Proprietær I., Viuf).
Esther Jensen (Datter af Grosserer C. J.).
- * *Viggo Jensen* (Søn af Malermester J.).
- * *Regnar Jensen* (Søn af Købmand J. P. J.).
Ejnar Kjær (Søn af Overlærer K.).
Hans Kjøbmand (Søn af Sagfører K.).
- * *Hans Kiørboe* (Søn af Sognepræst K., Helsingør).
- * *Poul Kiørboe* (Søn af Sognepræst K.).
Kristian Knudsen (Søn af Gartner K.).
Anna Kristensen (Datter af Naadler K.).
Stanis Løssl (Søn af Fabrikant L.).

C. Almindelig Forberedelseseksamen.

Elevernes Navne	Dansk		Engelsk	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Naturhist.	Regning	Aritmetik	Geometri	Naturfærd	Orden	Points
	Skriftlig	Mundtlig												
Petrea Brejndahl	g+	mg	mg ÷	mg ÷		mg	mg +	ug ÷	tg ÷	g+	mg	mg	mg +	90 ² / ₃
Astrid Fussing	mg	mg	mg	ug ÷	mg	mg +	ug ÷	mg	g	tg+	g ÷	mg ÷	mg	103
Ellen Helms	ug+	mg+	mg+	ug	mg	mg+	ug ÷	ug ÷	ug	ug ÷	mg+	g+	mg+	117 ² / ₃
Poul Hempel	g	g+	g+	mg ÷		g+	mg	mg	g ÷	tg ÷	g	mg	mg ÷	79
Knud Henningsen	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg	mg ÷	mg+	mg+	mg	mg	g	mg	mg+	mg ÷	105 ² / ₃
Dorthea Henriksen	mg ÷	ug ÷	mg	mg ÷		g+	ug ÷	ug	g	g	g	tg+	mg+	94 ¹ / ₃
Jens Oscar Jensen	g	mg ÷	g ÷	g+		mg	mg+	mg	tg+	tg	tg+	mg	g+	75 ¹ / ₃
Ingeborg Mikkelsen	g+	mg ÷	g	mg	g+	mg	mg+	mg+	mdl.	tg ÷	tg	tg+	mg	70
Maria Scherrebek	g+	mg+	g+	mg		g+	g	mg+	g ÷	g	mg ÷	mg ÷	mg+	91
Elna Schmidt	mg ÷	mg+	mg ÷	mg		mg ÷	mg+	mg ÷	g+	tg	tg+	tg+	mg+	85 ² / ₃

- * *Poul Madvig* (Søn af afd. Læge M.).
- * *Olav Markussen* (Søn af Bestyrer M.).
Carl v. Mehren (Søn af Mægler v. M.).
- * *Emil Moe* (Søn af Sognepræst M., S. Bjert).
- * *Kaj Neckelmann* (Søn af Direktør N.).
Minna Ramsing (Datter af Bogholder R.).
Anna Rosendahl (Datter af Bogholder R.).
Einar Stenderup (Søn af Grosserer N. P. S.).
- * *Richard Sørensen* (Søn af afd. Købmand O. S.).
Jens Thislund (Søn af afd. Agent T.).
Alma Thygesen (Datter af Lærer T.).
Jacob Thygesen (Søn af Proprietær T., Stenderup).
- * *Louis Ørum* (Søn af Slagter Ø.).
Samme Prøve blev bestaaet af:
- * *Christian Neergaard* (Søn af Sognepræst N. i Vamdrup), der indstillede sig som Privatist til Prøven i Henhold til minist. Skr. af 18. April 1907.

De med * betegnede Elever bestod tillige Tillægsprøven i Latin. Undervisningsinspektør, Dr. phil. *Tuxen* deltog i Censuren i dette Fag.

Som beskikkede Censorer mødte: Adjunkt, Dr. phil. *Bertelsen* (skr. Dansk), Adjunkt *Weis* (Regning og Matematik, skr.) og Cand. mag. *Obel* (Naturlære). Desuden viste Lærerinde, Frøken *Cathrine Amdisen*, Bankdirektør *Bech*, Lærer *Thomsen* og Læge *Ørkild* Skolen den Velvilje at deltage i Censuren af kvindeligt Haandarbejde, Engelsk, mundtlig Dansk og Naturhistorie.

E. Tillægsprøver.

Tillægsprøver er bestaaet af følgende:
Signe Bartholdy: Latin (mg), Græsk (mg+).
Just Thomsen Nielsen: Latin (g+), Fransk (mg÷) og Græsk (g+)

Kirsten Petrea Schou og *Marie Frederikke Jensen*: Latin for Farmaceuter med henholdsvis mg og mg÷.

Niels Kristian Kristoffersen: Engelsk (mg), Tysk (ug÷), Fransk (mg÷).

Svend Markussen: Fransk (mg).

F. Skolens Aarsprøver.

Discipeltallet ved Slutningen af Skoleaaret 1906—07 var 270, idet 23 Elever var udgaaede og 7 Elever indmeldte efter Programmets Affattelse i 1907. Af disse mødte til Studentereksamen, IV. Klasses Hovedeksamen, almindelig Forberedelseeksamen, Mellemskoleeksamen samt Tillægseksamen i Græsk og Latin 53. Ved Aarsprøverne i V., 3. M.—4. F. var 157 til Stede. I 1.—3. F. holdes ingen Aarsprøve.

Udfaldet var følgende:

Af	V.	Klasses	8	Disciple	opflyttedes	7
-	3. M. 1	—	14	—	—	14
-	3. M. 2	—	14	—	—	12
-	2. M. 1	—	21	—	—	21
-	2. M. 2	—	18	—	—	18
-	1. M.	—	26	—	—	26
-	5. F.	—	30	—	—	27
-	4. F.	—	26	—	—	26

Undervisningen i 1907—08.

Der har været undervist i 502 (497) $\frac{1}{2}$ Timer.

Fagene har været fordelt mellem Lærerne paa følgende Maade:

Faste Lærere.

<i>Rektor:</i> Græsk i VI. Oldtidskundskab i VI. og 1. G. Engelsk i VI., V., 1. G., 4. M. 2	19 Tm.
Hr. Overlærer, Cand. polyt. <i>Jessen:</i> Naturlære i VI., V., 1. G., R., 2. M., 1. M. Matema- tik og Regning i 1. G., R., 4. M. 2, 3. M. 2	30 $\frac{1}{2}$ Tm.
Hr. Inspektør <i>Karl Hansen:</i> Geografi og Na- turhistorie i 1. G. Geografi i 4. M. 1. Na- turhistorie i 4. M. 2, 3. M. Religion i 4. M., 2. F., 1. F. Sløjd i 4. M. og 2. M. Reg- ning og Matematik i 2. M. 1. Regning i 1. M. Sangtilsyn i 1 Time	30 Tm.
Frøken Inspektrice <i>Erna Lorenzen:</i> Dansk i R. og delvis i 4. F. Geografi i 4. M. 2, 2. M. Religion i 3. M., 2. M., 1. M., 5. F., 4. F., 3. F. 1 Time Anskuelse i 1. F. . .	30 Tm.
Hr. Lærer og Translatør <i>Holst</i> (Inspektør paa Legepladsen: Tysk i hele Skolen (÷ 3. M. 1). Skrivning i 1. M. og 5. F. 1 Time Sang- tilsyn	33 Tm.
Hr. Lærer og Translatør <i>Heeno:</i> Engelsk i R., 4. M. 1, 3. M. 2, 2. M. 2. Geometri i R. Regning i 4. F. Naturlære i 4. M. og 3. M.	33 Tm.
Hr. Cand. phil. <i>C. N. Hansen:</i> Historie i hele Skolen (÷ R.). Dansk 2 Timer i 2. F. 1 Time til Karakterindskrivning	33 Tm.

Undervisningstimernes Fordeling paa de enkelte Fag.

Fagene	1	2	3	4	5	1	2	2	3	3	4	4	1	1	V. og VI.			
	F.	F.	F.	F.	F.	M	M1	M2	M1	M2	M 1	M 2	R.	G.	V.	F.	VI.	
Religion	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1		1	24	
Dansk	6	7	9	8	8	5	4	4	3 ^{1/2}	3 ^{1/2}	4 (+1)	4 (+1)	4	4	2	2	80 + 1	
Engelsk							5	5	4	4	4	4	5	5		3	39	
Tysk						6	3	3	3	3	3	3	4	4			32	
Fransk														4	1	2	9	
Latin											(4)	(4)	4	2	5	2	17	
Græsk														5	5	2	10	
Oldtidskundskab													1			1	2	
Historie				3	3	3	2	2	3	3	2	2	4	3	1	2	34	
Geografi						2	2	2	2	2	2	2					18	
Naturhistorie (Anskuelsesundervisning)	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1			26	
Naturlære						2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	21	
Regning (Matematik)	4	5	4	5	5	4	5	5	5 ^{1/2}	5 ^{1/2}	6 (+1)	6 (+1)	6	2			68 + 1	
Almindelig Literatur- og Kunsthistorie															1		1	
Skrivning			4	3	3	2	1	1	1	1	(1)	(1)	2				18 + 1	
Tegning	2	1 ^{1/2}	2	2	2	1	1	1	1	1	(1)	(1)					14 ^{1/2} + 1	
Sang	(1)	(1)	(1)	1	1	2	[1]	[1]	(1)	(1)			(1)		(1)		7 + 3	
Gymnastik	2	2	2	2	[3]	[3]	(3)	(3)	[3]	[3]	(3)	(3)	[4]	[4]	[4]		24 + 16	
Haandarbejde (Sløjd)	[2]	[2]	(2)	(2)	2	2	[3]	[3]	(3)	(3)	[2]	[2]					16 + 14	
	21	23 ^{1/2}	29	30	31	36	36	36	36	36	35	35	34	35	13	22	14	497(502) + 1 ^{1/2}

4. M.s ikke latinlæsende Elever har haft 1 Time Skrivning, 1 Time Tegning samt 1 Ekstratime i Dansk og 1 i Regning.

Hr. Dr. phil. <i>Moth</i> : Græsk i V. Latin i alle Klasser. Historie i R. Dansk i 2. M. 1. Tysk i 3. M. 1	33 Tm.
Hr. Lærer <i>Thau</i> : Geografi og Naturhistorie i R. Naturhistorie i 4. M. 1, 3. F. og 2. F. Regning i 5. F. Sløjd i 3. M., 1. M., 5. F., 4. F. Gymnastik med Drengene i 2. M. og 1. M. Tegning i 1. M. og 4. F.	33 Tm.
Hr. Adjunkt <i>Nissen</i> : Dansk i VI., V., 1. G. Kunsthistorie i V. Regning i 4. M. 1, 3. M. 1, 2. M. 2. Tegning i 5. F., 4. F., 2. F. .	33 Tm.
Hr. Cand. mag. <i>Brusendorff</i> : Fransk i VI. og V. Tysk i 1. G. Engelsk i 3. M. 1, 2. M. 1. Dansk i 4. M. 1, 3. M. 2 og 2. M. 2 Regning i 3. F.	33½ Tm.
Fru <i>Anna Hansen</i> : Dansk i 1. M., 5. F. og 1. F. Regning i 2. F. Haandgerning i 4. M., 1. M., 5. F., 4. F., 3. F. 1 Time Teg- ning og 1 Time Anskuelse i 1. F. 32 Ti- mer og 1 Time til Censurindskrivning . . .	33 Tm.
Frøken <i>Lauridsen</i> : Geografi i 3. M. og 1. M. Dansk i 3. F. og 2. F. Haandgerning i 3. M., 2. M., 2. F. og 1. F. Skrivning i 3. M., 2. M. Regning i 1. F. 1 Time Sångtilsyn. 1 Time til Censurindskrivning	33 Tm.
Frøken <i>Lund Jakobsen</i> : Fransk i 1. G. Dansk i 4. M. 2, 3. M. 1 og delvis i 3. F. Natur- historie i 2. M., 1. M., 5. F., 4. F. Teg- ning i 4. M., 2. M. 2, 3. F. og 1 Time i 1. F. Skrivning i 4. M.	33½ Tm.
Frøken <i>Thora Jacobsen</i> : Gymnastik med 4. F., 3. F., 2. F., 1. F. og Pigerne i de andre Klasser. 2 Timer Dansk i 5. F. Skrivning i 4. F. og 3 F.	33 Tm.

Timelærere.

Hr. Pastor <i>Kjørboe</i> : Religion i VI., V., 1. G.	2 Tm.
Hr. Kordegn <i>Schmidt</i> : Sang i hele Skolen . .	7 Tm.
Hr. Stabssergent <i>Street</i> : Gymnastik med Dren- gene i VI.—3. M.	10 Tm.
Fru <i>Anna Hagerup</i> : 5 Timer Dansk i 4. F. . .	5 Tm.
Hr. Malermester <i>Aachmann</i> : Tegning i 3. M. og 2. M. 1	3 Tm.

Frøken *Gotfredsen*, Fru *Hagerup*, Fru *Heeno* og Frø-
ken *Emilie Lauritzen* har haft Vikartimer.

Oversigt over Aarets Arbejde.

Religion.

1. F. Passende Afsnit af det gamle og ny Testamente.
2. F. Som 1. F., men i en udvidet Form.
3. F. Fortalt og genfortalt det gamle Testamente. 7 Salmer.
4. F. Som i 3. F., men i mere udvidet Form. 7 Salmer.
5. F. Nic. Nielsens Bibelhistorie. Det gamle Testamente til
Rigets Deling. 6 Salmer.
1. M. Nic. Nielsens Bibelhistorie. Det gamle Testamente til
Rigets Deling. 4 Salmer og nogle bibelske Sange, der knyt-
ter sig til det læste.
2. M. Nic. Nielsens Bibelhistorie. Det ny Testamente. 6
Salmer. Chr. Lunds Lærebog I. Hovedstykke.
3. M. Nic. Nielsens Bibelhistorie. Det ny Testamente. 6
Salmer. Chr. Lunds Lærebog II. Hovedstykke.
4. M. Bønnen og Sakramenterne. Desuden gennemgaaet Afsnit
af Bjærgprædikenen, Kirkeaaet, Salmebogens Ordning og
Indhold m. m. Hyppig Henvisning til og Oplæsning af den
hellige Skrift.
1. G. Læst efter det ny Testamente Apostlenes Gerninger. Des-
uden givet en Fremstilling af den lutherske Reformation.
- V. og VI. Profeten Elias' Historie. Pauli Brev til Galaterne.

Dansk.

1. F. Læsning og Skrivning efter Lydmetoden. Indøvelse af To- og Trelydsord efter den store Tavle. Øvelse i Samtale og Genfortælling.
2. F. Læsning efter Damms ABC. Genfortælling. Afskrivning, dels efter Bogen, dels efter den store Tavle.
3. F. Læsning og Stavning efter „Danskbogen I.“. 1 Diktat og 2 Afskrivningsstile om Ugen.
4. F. Læst og repeteret „Danskbogen II.“. 2 Diktatstile om Ugen. 1 Gang Afskrivning.
5. F. Læsning efter Danskbogen II. og III. Stavning og Genfortælling. 1 Time Afskrivning og 2 Timer Diktat ell. Genfortælling om Ugen. Sproglære efter Nissens Skema.
1. M. Læsning efter Danskbogen III. Det læste genfortælles. Øvelse i Skriftlæsning. 2 Stile ugentlig. (Genfortælling, Diktat, Afskrivning). Forskellige Æventyr er læst højt for Klassen.
2. M. Læsning efter Agerskov og Rørdams Læsebog. Sproglære efter Nissens Skema. Analyse. 1½ Stil om Ugen. (Diktat, Genfortælling, 8 Hjemmestile). Læst op for Klassen af forskellige Forfattere (H. P. Holst, Heiberg, Bjørnson, Blicher.)
3. M. Læsning efter Agerskov og Rørdams danske Læsebog. Øhlenschlæger: Hakon Jarl hin Rige. Sproglære efter Nissens Skema. Øvelse i mundtlig Fremstilling og Analyse. 1 Stil ugentlig skiftevis paa Skolen og hjemme, Diktat, Fristil, Genfortælling. Oplæst for Klassen af forskellige Forfattere (Drachmann, Hertz, Njals Saga).
4. M. Læsning efter Agerskov og Rørdams danske Læsebog. Sproglære efter Nissens Skema. 4 Stile maanedlig, Diktat, Genfortælling, Fristil. Mundtlige Øvelser. Oplæst for Klassen af forskellige Forfattere (Drachmann, P. M. Møller, Ibsen o. a.). — Til Eksamen opgives Hauch: „Tycho Brahes Ungdom“, Paludan-Müller: „Abels Død“, en Del af „Benedikt fra Nursia“. M. Goldschmidt: Udvalgte Arbejder. Stykker af Læsebog. 25 Sider af Hoffss svenske Læsebog.
- R. Den ny Læsebog 7.—8. Del. Danske Folkeviser. Holberg: Den politiske Kandestøber. Øhlenschlæger: St. Hans Aftenspil. Hostrup: Genboerne. Drachmann: Der var engang —. Blicher: Hosekræmmeren. Bjørnstjerne

Bjørnson: Synnøve Solbakken samt enkelte andre Ting, der ikke opgives til Eksamen. 16 Stile.

1. G. Statarisk Læsning: Holbergs Jacob von Thyboe, Hostrups Genboerne. Bruun og Ottosens svenske Læsebog Side 23—48, 88—102, 142—149 (ialt 48 Sider). Ager-skov og Rørdams Literatur før 1800 S. 20—26, 29—44; sammes Literatur efter 1800 S. 348—352, 360—379, 400—403, 481—491; sammes Dansk Digtning S. 133—153, 158—163, 165—178 (ialt 99 Sider). Kursorisk: Literaturprøver af oldnordisk Literatur, Holberg, H. C. Andersen, Goldschmidt, Hostrup, Thomas Lange, Bergsøe, Topsøe, Drachmann, Carl Ewald, Frøding (ca. 200 S.). Øvelser i Oplæsning og mundtlig Fremstilling. Vejledning til Hjemmelæsning. 16 Stile.
- V. Literaturhistorien i det 19. Aarhundrede efter S. Müller. Oldnordisk: Wimmers Læsebog S. 1—53. Svensk efter Bruun og Ottosen (60 Sider). 15 Stile.
- VI. Literaturhistorie som V. og Repetition af hele Literaturhistorien. Folkeviserne udførligere. Oldnordisk: Wimmers Læsebog S. 1—26, 37—44, 55—60, 63—73, 114—118. Lidt Sproghistorie. 15 Stile.

Alm. Literatur- og Kunsthistorie.

- V. Inddeling af Kunstarterne. Om Kunstværdi og Ordkunst. Kalidasas Sakuntala. Apulejus's Amor og Psyche. Bygningskunstens Stilarter. Oldtidens Skulptur. Renæssancen (Maler- og Billedhuggerkunst).

Tysk.

1. M. Kaper & Simonsens Læsebog for Begyndere forfra til Digtene og Hjælpeverberne.
2. M. Bierrings tyske Læsebog for Mellemklasserne forfra til Side 75 og Hjælpeverberne.
3. M. 2. Bierrings tyske Læsebog for Mellemklasserne fra S. 72 til S. 150. II. Konjugations Verber.
3. M. 1. Samme Bog S. 55—109. Kapers Skema.
4. M. Bierrings tyske Læsebog fra II. Del til Side 180. Ekstemporallæsning efter Hauffs Æventyr. Det nødvendige af Grammatiken.

- R. Af Kapers Læsebog for Mellemklasserne Stykkerne Nr. 4, 8, 17, 27, 32, 34, 37, 45, 47, 48, 49. Ekstemporallæsning efter Hauffs Æventyr. Det nødvendige af Grammatiken.
1. G. Ingerslev og Vibæk: Deutschland S. 23—33, 41—45, 161—166, 186—206. Hauffs Märchen: Wirtshaus im Spesart, Das kalte Herz Sage vom Hirschgulden. Schiller: Wilhelm Tell med Forbigaaelse af enkelte Scener. Kapers Grammatik. Stil (Diktat, Genfortælling) hveranden Uge.

Engelsk.

2. M. Jespersen og Sarauws Begynderbog i Engelsk. Werner og Brahdes engelske Læsebog ca. 40 Sider. Nogle Sange. Afskrift og Diktatstil.
3. M. Ca. 70 Sider af Werner og Brahdes eng. Læsebog og Jespersens engelske Læsestykker med Øvelser. Nogle Sange. Diktatstil.
4. M. Ca. 100 Sider i Jespersens engelske Læsestykker. Jespersens lille Grammatik. Ekstemporal. Diktatstil. Til Eksamen opgiver 4. M. 1 i Jespersens Bog S. 62—82, 99—109, 125—139; 4. M. 2 S. 45—49, 62—78, 82—87, 92—98, 104—113, 125—131.
- R. Ca. 100 Sider af Otto Jespersens „Eng. Læsning I.“ og ca. 10 Sider i „Eng. Sange og Recitationer“ af A. Werner. „The Speckled Band“ af Conan Doyle. Ekstemporallæsning: Mrs. Three-Doors-Up og Resten af Otto Jespersens „Engelsk Læsning I.“ Hver af Eleverne har laant 3 eller 4 Bøger af det engelske Discipelbibliotek. Jespersens lille Grammatik. Genfortællingsstil hveranden Uge. Til Eksamen opgives: Engelsk Læsning I. Side 7—36, „The Speckled Band“ af Conan Doyle, A. Werner: Engelske Sange og Recitationer S. 38—44, 46—50, 59—60.
1. G. Madsen og Bøgholms engelske Læsebog for Mellem-skolen 1904 S. 111—146. Stevensons Treasure Island i Jespersens Udgave. Sweets Primer af spoken English. Jerome: Three men in a boat (Velhagen & Klasings Udgave). Jespersens England & America Reader Nr. 1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 24, 25. Ca. 90 Sider Poesi efter Werners engelske Sange og Recitationer, Moore, Burns o. a.
- V. + VI. Madsen og Bøgholms engelske Læsebog for Mellem-skolen 1904 Side 42—50, 111—146. Sweets Primer of spoken English. Werners engelske Sange og Recitationer

Side 38—46. VI. har desuden læst Madsen og Bøgholms Læsebog for Realklassen S. 67—89. Ekstemporal-læsning. VI. opgiver alt det læste til Eksamen.

Fransk.

- I. G. Otto Jespersen og Vilh. Stigaard: Fransk Læsebog for Begyndere til Side 99 samt ca. 12 Sider Ekstemporal-læsning efter samme Bog. Sproglære efter Henrik Madsen: Kortfattet fransk Grammatik.
- V. Bovien og Høpfner: Moderne fr. Forf. S. 8—65. Kursorisk: Samme Bog S. 66—79; Halévy: L'Abbé Constantin. 1 Stil ugentlig. Jungs Grammatik. Syntaks.
- VI. Statarisk: Sam. Prahl: Fr. Poesi S. 48—84. Michelsen: Historiske Læsestykker S. 3—6, 44—62, 88—121, 124—146. Halévy: L'Abbé Constantin, delvis kursorisk. Bovien og Høpfner: Moderne fr. Forf. S. 66—79, og Baruël og Trier: Fr. Literatur før 1830 S. 202—227 kursorisk. 1 Stil ugentlig. Oluf Nielsen: Fr. Syntaks.

Græsk.

- V. Odysseen VI., XIX.; Iliaden I. Herodot VII, 1—35, 37—56, 58—63, 201—239. Platons Apologi og Kriton. Petersens Anthologi, 2. Udgave, Tyrtaios 2—4, Mimnermos, Solon, Theognis 1—3, 5—8, S. 16—18. Alkaios, Sappho, Anakreon 3, Anakreontiske Digte 2, 4, 5, 7, 8, 10, Kallistratos, Hybrias, Simonides 2. Det vigtigste af Hudes Syntaks. Sophokles' Antigone og Aias, Aischylos' Agamemnon og det meste af Aristophanes' Skyerne i Oversættelse.
- VI. Homers Iliade I, Odysseé VI., XIX. Vers 1—425. Schenkls Chrestomathie aus Xenophon 1893 S. 54—70, 115—129. Herodot VII. 1—35, 37—56, 58—63, 201—239. I Fjor er læst Homers Iliade IX., Odysseé I. og IX., Petersens Anthologi 2. Udgave, Tyrtaios 2—4, Mimnermos, Solon, Theognis 1—3, 5—8, Side 16—18, Alkaios, Sappho, S. 29—30, Simonides. Herodot: VIII. Kap. 26, 34—42, 49—64, 66—71, 74—76, 78—103, 107—115, 117—119, 121—125, 130—132, 136, 140—144; IX. 1—15. Platons Apologi og Kriton. Desuden er Literaturhistorien og Antikviteterne læst og repeteret, samt Kunsthistorien, Mytologien og 4 Tragedier i Oversættelse gennemgaaede. Til Eksamen

opgives: Odysseen I., V. 1—150, VI., XIX. 1—425, Iliaden I., det læste af Anthologien og Xenophons Chrestomathie, det læste af Herodot VII., Apologien og Kriton.

Oldtidskundskab.

1. G. Læst ca. 5000 Vers af Iliaden og Odysseen (Iliaden I., IX., Odysseen I., VI., VII., IX., XIV., XVI., XIX., XXI., XXII., XXIII.). Platons Apologi. Mytologi.

Latin.

4. M. Kr. Mikkelsens latinske Læsebog. Eutropius, rec. Ruehl II., Kap. 11—17; IV., Kap. 1—9; V., Kap. 1—8.
1. G. Cæsar: De bello Gallico (rec. Gertz) I., Kap. 1—13,₃, 15, 21—29, 38—40,₂, 41—54; II., Kap. 1,₂₁, 2—8,₃, 8,₄—17,₄, 18—57; III., Kap. 1—12, 14. Madvigs Grammatik.
- V. Seneca: Epistulæ ad Lucilium (Gertz). Cicero: Pro lege Manilia, Pro rege Dejotaro, Cato Major undtagen Kap. 12 og 15. Bricka og Thomsens Udvalg af Tacitus' Annaler I., II., XIII., XIV., XIX.—XXII. Madvigs Carmina Selecta: Catullus 1, 3, 5—7, 9, 11, 12; Tibullus 1, 2; Propertis 1; Ovid: Arma gravi numero, Janitor, Pars me Sulmo, Esse deos, Cum subit illius; hele Martial. Horats Epistler I. Ekstemporallæsning og fra noget før Jul en Version om Ugen efter Henrichsens latinske Opgaver. Rafns Literaturhistorie.
- VI. Cicero, Tacitus, Carmina Selecta, Horats Epistler som V. Horats Satirer I., 4—6, 9; II., 1, 6. Ekstemporallæsning og en Version om Ugen efter Henrichsens Opgaver. Antikviteterne efter Thomsen. Rafns Literaturhistorie. I Fjor er læst: Seneca: Epistulæ ad Lucilium. Cicero: In Catilinam I. og II. Livius lib. XXIII. Bricka og Thomsens Udvalg af Tacitus' Annaler XVII. og XVIII. undtagen S. 151, Linie 27 til S. 152, Linie 16. Vergils Æneide I. Horats Oder I., 1—5, 7—10, 12, 14, 16, 19, 20, 22, 24, 26, 27, 30, 32, 33, 37, 38; II., 1—4, 6—12, 14—16, 18, 20; III., 1, 8, 9, 11, 13, 14, 18, 21, 23, 28, 30; IV., 2, 5, 7, 11—13. Carmina Selecta: Lucretius I.—III. Til Eksamen opgives: Seneca: Epistulæ ad Lucilium. Cicero: Pro rege Dejotaro, Pro lege Manilia Kap. 1—10. Livius lib. XXIII., Kap. 1—17,₇. Tacitus Annaler I.,

II., XIII., XIV., XIX.—XXII. Det læste af *Carmina Selecta* undtagen *Lucretius*. *Horats Epistler* I., 1—7, 10—13, 15, 17, 18, 20; *Satirer* II., 1, 6 og det læste af *Oderne*.

Historie.

4. F. (Historie og Geografi). *Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie: Sagnhistorien og den historiske Tid til Chr. den I. Danmark og det almindelige om Evropa er gennemgaaet paa Kortet.*
5. F. (Historie og Geografi). *Samme Bog fra Chr. den I. og ud. Paa Kortet er gennemgaaet den skandinaviske Halvø, Danmark og det alm. om Evropa repeteret.*
1. M. *Ejler Møller: Verdenshistorie for Mellemskolen: Forfra til Korstogstiden, Side 70.*
2. M. *Samme Bog fra Korstogstiden til Habsburgerne i Spanien, Side 141.*
3. M. *Samme Bog fra Habsburgerne i Spanien til Februarrevolutionen.*
4. M. *Samme Bog fra den franske Revolution og ud. Hovedpunkter af Samfundskundskaben.*
- R. *Den store franske Revolution 1789—1799 og med større Udførlighed Danmark—Norge 1746—1814. Som Grundlag er benyttet Ottosen og Schmidt: Lærebog i Historie II. P. Munch: Mindre Lærebog i Samfundskundskab.*
1. G. *Ottosen og Schmidts Lærebog: Oldtid og Middelalder med Forbigaaelse af Norden.*
- V. *Har læst Oldtiden efter Thriges mindre Lærebog, den nyeste Tid efter Bloch for de lærde Skoler og Thriges Norden fra 1660—1814.*
- VI. *Hele Stoffet er gennemgaaet i V. og VI. Klasse. Der opgives til Eksamen: Thrige: Rom fra de puniske Krige til Augustus' Død, Blochs Lærebog for Realskoler: Den katolske Kirkes Magtudvikling fra 1050—1300, den nyeste Tid efter Bloch for de lærde Skoler, Thriges Norden fra 1650—1814 og Ottosen: Norden efter 1814. Af P. Munchs større Lærebog i Samfundskundskab er læst Stats- og Kommunestyrelsen og Samfundets økonomiske Liv.*

Geografi.

1. M. *C. C. Christensens Geografi for Mellemskolen: Øst-, Vest- og Mellemevropa.*

2. M. Samme Bog: De 4 fremmede Verdensdele.
3. M. Samme Bog: Asien, Afrika og Australien. Afsnittet om Havet, Jorden og Solen.
4. M. Samme Bog: Danmark, Norge, Sverrig og Amerika. Enkelte fysiske Opgaver.
- R. En samlet Gennemgang af den alm. Geografi.
1. G. Det væsentligste af Victor Madsens og Bøving-Petersens Geologi for Gymnasiet I.

Naturhistorie.

1. F. Samtale om Husdyrene.
2. F. Husdyrene og de almindeligste Planter efter Naturen.
3. F. Typiske Former af Dyr og Planter.
4. F. Typiske Former af Pattedyr og Fugle. De almindeligste Planter efter Naturen.
5. F. Typiske Former af Pattedyr, Fugle, Krybdyr og Padder. Planter efter Naturen.
1. M. Zoologi: Vilh. Rasmussens Zoologi I. Del. Botanik efter Balslevs Lærebog i Botanik første Hæfte og efter Naturen.
2. M. Zoologi: Vilh. Rasmussens Zoologi fra Rovfuglene til Insekter. Mortensen: Vort Legeme. Botanik: Balslevs Botanik II. og efter Naturen.
3. M. Zoologi: Fuglene fra Spætterne, Krybdyr, Padder, Fisk efter Vilh. Rasmussens Zoologi. Botanik: Balslevs Botanik III. og efter Naturen ved Hjælp af Elisabeth Trydes Skoleflora.
4. M. Zoologi: Fugle, Krybdyr, Padder og Fisk efter Boas. Botanik: De vigtigste Familier efter Vilh. Rasmussen. Sundhedslære efter Arnold Møller.
- R. Zoologi: En sammenlignende Behandling af en Række Hvirveldyrs ydre og indre Bygning. Botanik: Egnens Flora.
1. G. Afsnit af Vilh. Rasmussens Biologi.

Matematik.

- R. (Geometri). Julius Petersen: Lærebog i Plangeometri for Gymnasiet og Realskolen, hele Bogen med Undtagelse af Kordeberægning. 5 Hjemmeopgaver.
1. G. N. Nielsens mindre Lærebog. Aritmetik og Algebra til § 25 med Undtagelse af Afsnittet om Grænseværdier. 40 Hjemmeopgaver.

Regning.

1. F. De fire Regningsarter med Tallene til 10. Mest Hovedregning.
2. F. De fire Regningsarter med Tallene til 50. Mest Hovedregning.
3. F. Joakim Larsens Regnebog 1. Hæfte. De fire Regningsarter med hele Tal. Den lille Tabel. Hovedregning. Tavleregning.
4. F. Joakim Larsens Regnebog 1. og 2. Hæfte. De fire Regningsarter med hele Tal. Hovedregning og Regning paa den store Tavle omtrent hver Dag.
5. F. Joakim Larsens Regnebog 1. og 2. Hæfte. De fire Regningsarter med større Tal. Reguladetri. Lidt Decimalbrøk og Addition og Subtraktion af ensbenævnte Brøker.
1. M. Pedersens og Røttings Regnebog I.: Almindelig Brøk og Decimalbrøk samt Reguladetri. Hyppig Hovedregning.
2. M. Pedersen og Røttings Regnebog I. Pios Aritmetik til Afsnit V. Foldbergs Geometri til Afsnittet om Cirklen. Ca. 40 Hjemmeopgaver.
3. M. Pedersen og Røttings Regnebog II. Pios Aritmetik: Afsnit V. og VI. Jul. Petersens Geometri: 2. Kapitel. Ca. 40 Hjemmeopgaver.
4. M. Wilsters Regnebog IV. Jul. Petersens Lærebøger for Mellemskolen: Ligninger af 1ste Grad med flere ubekendte, største fælles Maal og mindste fælles Mængfold, Decimalbrøk, Ligninger af 2den Grad, Kvadratrodsuddragning. I Geometrien fra III. Kap. og ud. Ca. 40 Hjemmeopgaver.
- R. Pios Aritmetik for Realklassen. Handelsregning og Renteregning. 70 Hjemmeopgaver.

Naturlære.

1. M. Sundorphs Fysik I. Mekanisk Fysik. Varmelære og lidt Elektricitetslære.
2. M. Sundorphs Fysik I. Mekanisk Fysik. Varmelære og en Del af Elektricitetslæren.
3. M. Sundorphs Fysik II. Mekanisk Fysik. Sammes Kemi forfra til VI.
4. M. Sundorphs Fysik II. og sammes Kemi fra VI. og ud.
- R. Weis: Naturlære for Realklassen. Varmelære og Energilære.

1. G. Himmelkuglen, dens Cirkler og Rotation. Jordens Form og Størrelse. Polhøjde. Solen (Ekliptika, Aarstider, Zoner). Maanens Bevægelse og Faser.
- V. Ellingers Fysik: Forfra til Varmelæren. Petersen & Forchhammers Astronomi.
- VI. Ellingers Fysik: Lyslære. Petersen & Forchhammers Astronomi. Repeteret det hele Pensum.

Skrivning.

Louise Stremmes Skrivebøger og Skriveøvelser er benyttet.

Tegning.

Fremadskridende Øvelser efter Fortegning paa den store Tavle, pressede Blade, Blomster, Fugle. Modeller i Træ. Farver benyttes.

Sang.

Undervisningen er fremmet efter Reglementet.

Gymnastik.

Undervisningen er ledet efter det ny danske System. Der er lagt Vægt paa Boldspil og Friluftøvelser. For Pigerne er Skolens særlige Gymnastikdragt ønskelig.

Kvindeligt Haandarbejde.

Undervisningen er fremmet efter Reglementet.

Sløjd.

Aksel Mikkelsens System med stærkt Hensyn til det praktiske Livs Krav. Mindre Reparationer og Smaagenstande til Skolens Brug er udførte af Eleverne. Bejtsning og Maling.

Disciplene.

Discipeltallet, som umiddelbart efter Sommerferien var 274, er nu (26. Februar) 274, idet der i den mellem-liggende Tid er optaget 10 og udgaaet 10.

Hvorledes Discipeltallet forøvrigt har vekslet i Aarets Løb, ses af følgende:

Oversigt:

	Afgang	Tilgang	Discipel- tal
Tallet af Disciple ved Programmets Ud- stedelse 1907			286
Indmeldt efter Programmets Udstedelse		7	
Udgaet efter Programmets Udstedelse 1907 og før Aarsprøven	23		
Udgaet efter Afgangs- og Aarsprøverne	35		
Tilgang ved Optagelsesprøverne 6. Juli og 22. August		39	
Senere optaget		10	
Afgang i Skoleaaret	10		
Nuværende Discipeltal			274

Efter Forældrenes Livsstillinger fordeler Disciplene sig paa følgende Maade: 32 er Børn af Landbrugere, 80 af Handlende, 81 af Embeds- og Bestillingsmænd, 63 af Haandværkere, 18 af Forældre i forskellige Livsstillinger. Af de 274 Disciple er 199 Dreng, 75 Piger.

I nedenstaaende Fortegnelse er Disciplene anførte klassevis i Bogstavorden. Hjemstedet nævnes kun, naar Forældrene (Værgerne) er bosatte udenfor Kolding.

VI. Kl. (6 Disciple).

1. Else Bruun. Rektor B.
2. Hans Oluf Juhl. Proprietær J., Foldingbro.
3. Erik Kall. Konsul K., København.

4. Gunnar Kjær. Overlærer K.
5. Johannes Markussen. Bestyrer af Højskolehj. M.
6. Kristian Møller. Afd. Ostehandler M.

V. Kl. (4 Disciple).

7. Jakob Bartholdy. Pastor B., Seest.
8. Signe Bartholdy. Søster til Nr. 7.
9. Just Thomsen Nielsen. Bolsmand N., Vandrup.
10. Johannes Jensen Sølvhøj. Propr. H. J., V. Nebel.

I. Gymnasieklasse (15 Disciple).

11. Ejnar Bondesen. Tømrer B.
12. Svend Bruun. Broder til Nr. 1.
13. Marie Clausen. Lagerforvalter C.
14. Christen Frost. Hotelforpagter F.
15. Astrid Helms. Inspektør H.
16. Regnar Jensen. Købmand J. P. J.
17. Viggo Jensen. Malermester J.
18. Frederik Juhl. Lærer J.
19. Margrete Juhl. Købmand J.
20. Povl Kiørboe. Pastor K.
21. Poul Madvig. Afd. Læge M.
22. Olav Markussen. Broder til Nr. 5.
23. Emil Moe. Pastor M., S. Bjert.
24. Richard Sørensen. Afd. Købmand O. S.
25. Louis Ørum. Slagtermester Ø.

Realklassen (11 Disciple).

26. Marie Brandt. Malermester B.
27. Jørgen Ibh. Lærer I.
28. Heinrich Ingwersen. Afd. Proprietær I., Viuf.
29. Hans Kjøbmand. Sagfører K.
30. Ejnar Kjær. Broder til Nr. 4.
31. Anna Kristensen. Naadler K.

32. Stanius Løssl. Fabrikant L.
33. Kaj Neckelmann. Direktør N.
34. Einar Stenderup. Grosserer N. P. S.
35. Jens Thislund. Afd. Agent T.
36. Jakob Thygesen. Proprietær T., S. Stenderup.

4. M. 1 (12 Disciple).

37. Kresten Andresen. Gaardejer A., Ullerup.
38. Anna Behrens. Afd. Købmand B.
39. Christian Eriksen. Proprietær E., Aastorp.
40. Helga Gammelgaard. Lærer G.
41. Karen Jagd. Møllebygger J.
42. Kirstine Klausen. Lærer K.
43. Aage Kristensen. Pastor K., Hejls.
44. Oskar Lumbye. Bogtrykker L.
45. Aage Lund. Lærer L.
46. Erik Moe. Br. til Nr. 23.
47. Aage Refslund. Proprietær R., Seest.
48. Thomas Refslund. Broder til Nr. 47.

4. M. 2 (14 Disciple).

49. Agnes Blicher. Agent B.
50. Ellen Branth. Pastor Deichmann B.
51. Inger Branth. Søster til Nr. 50.
52. Vagn Bro. Overlærer B.
53. Gunnar Heeno. Lærer, Translatør H.
54. Anna Høgdal. Godsekspeditor H.
55. Thyra Jochumsen. Afd. Slagtermester J.
56. Holger Lau. Sagfører L.
57. Georg Møller. Agent M.
58. Ernst Pedersen. Skovfoged P., Stenderup.
59. Aage Rosendahl. Bogholder R.
60. Elisabeth Schmidt. Dyrlæge S.

- 61. Jenny Schmidt. Typograf S.
- 62. Alma Thygesen. Lærer T.

3. M. 1 (19 Disciple).

- 63. Carl Bartholdy. Broder til Nr. 7 og 8.
- 64. Frederik Beck. Proprietær B., Skanderup.
- 65. Hans Bonde. Træhandler B.
- 66. Poul Bruhn. Proprietær B., Gammelhjem.
- 67. Axel Danielsen. Proprietær D., Taps.
- 68. Charlotte Christensen. Smørhandler C., Flensborg.
- 69. Dagmar Christensen. Hestehandler C., Vejle.
- 70. Jes Hansen. Proprietær H., Overbygaard.
- 71. Marie Kjøbmand. Søster til Nr. 29.
- 72. Hansine Larsen. Proprietær L., Børup.
- 73. Hans Lind. Proprietær L., Dalby.
- 74. Svend Nielsen. Agent N.
- 75. Jakob Petersen. Skræddermester P.
- 76. Viggo Pors. Forretningsfører P.
- 77. Jens Ramsing. Bogholder R.
- 78. Christian Schultz. Pedel S.
- 79. Viggo Slange. Urmager S.
- 80. Hans Sørensen. Avlsbruger S.
- 81. Anna Thygesen. Søster til Nr. 36.

3. M. 2 (15 Disciple).

- 82. Johannes Christensen. Møller C., Skanderup.
- 83. Mary Due. Cementstøber D.
- 84. Aage Hansen. Drejermester H.
- 85. Viggo Henningsen. Læge H., S. Bjert.
- 86. Poul Jensen. Grosserer H. J.
- 87. Anna Juhl. Maskinmester J.
- 88. Marius Jørgensen. Arbejdsmand J.
- 89. Agnes Lorenzen. Ølbrygger L.
- 90. Carl Lumbye. Broder til Nr. 44.

91. Harald Lund. Broder til Nr. 45.
92. Viggo Møller. Stationsforstander M., Eltang.
93. Vigor Nielsen. Tømrer N.
94. Frederik Petersen. Arbejdsmand P.
95. Aage Thomsen. Købmand R. T.
96. Ejnar Thygesen. Broder til Nr. 62.

2. M. 1 (20 Disciple).

97. Elisabeth Aachmann. Malermester A.
98. Arne Andreasen. Proprietær A., Bøgelund.
99. Sigurd Bro. Broder til Nr. 52.
100. Aslaug Hansen. Jærnbaneassistent H., Taulov.
101. Ellen Hansen. Jærnbaneassistent H.
102. Gyda Hansen. Bødker H.
103. Elisa Høgdal. Søster til Nr. 54.
104. Alfred Jensen. Snedkermester J.
105. Arnold Jensen. Købmand M. J.
106. Valdemar Jochumsen. Broder til Nr. 55.
107. Sigrid Kjeldsen. Garver K.
108. Edvard Kristensen. Broder til Nr. 31.
109. Jep Lauesen. Proprietær L., Stenderup.
110. Hans Lauridsen. Urmager L.
111. Peter Maack. Skorstensfejmester M.
112. Gunhard Nielsen. Apoteker N.
113. Mathilde Schmidt. Arbejdsmand S.
114. Valentin Schmidt. Købmand S.
115. Helmuth Thrane. Gartner T.
116. Mourits Kristian Vyff. Proprietær V., Vonsild.

2. M. 2 (19 Disciple).

117. Gudrun Aggerbeck. Afd. Købmand A.
118. Viggo Andersen. Former A.
119. Vilhelm Bjerre. Maskinhandler B., Bramdrup.
120. Herluf Branth. Broder til Nr. 50 og 51.

121. Hans Bruhn. Proprietær B., Stenderup.
122. Margrethe Carlsen. Cigarmager C.
123. Andreas Hagsted. Proprietær H., Seest.
124. Dorteia Hansen. Sejlmager H.
125. Helga Hansen. Maskinarbejder H.
126. Iver Martin Hansen. Vognmand H.
127. Einar Ibh. Broder til Nr. 27.
128. Magnus Jensen. Proprietær J., Vrammerup.
129. Knud Laursen. Bankdirektør L.
130. Christine Lind. Søster til Nr. 73.
131. Karl Lorenzen. Agent L.
132. Carl Moe. Broder til Nr. 23 og 46.
133. Charles Schou. Proprietær S., Tved.
134. Poul Thinggaard. Slagtermester T.
135. Christian Winkler. Trikotagehandler W.

I. M. (32 Disciple).

136. Ella Aachmann. Søster til Nr. 97.
137. Svend Amdisen. Jærnbancassistent A.
138. Holger Bech. Bankdirektør B.
139. Anders Gammelgaard. Broder til Nr. 40.
140. Peter Helms. Broder til Nr. 15.
141. Hans J. Hansen. Broder til Nr. 124.
142. Hans P. Hansen. Købmand M. H.
143. Ellen Heeno. Søster til Nr. 53.
144. Emil Heisel. Agent H.
145. Kay Henningsen. Broder til Nr. 85.
146. Jørgen Hviid. Creatureksportør H.
147. Viggo Høgdal. Broder til Nr. 54 og 103.
148. Dagny Iversen. Maler I.
149. Jenny Jensen. Søster til Nr. 17.
150. Harald Jensen. Broder til Nr. 16.
151. Aksel Juhl. Proprietær J., Skartved.
152. Nanna Kjær. Søster til Nr. 4 og 30.

153. Gerda Kjøbmand. Søster til Nr. 29 og 71.
154. Peter Klausen. Broder til Nr. 42.
155. Gunmar Lund. Broder til Nr. 45 og 91.
156. Eduard v. Mehren. Mægler v. M.
157. Elvine Mikkelsen. Fabrikant M.
158. Ellen Moth. Lærer, Dr. phil. M.
159. Anglars Nielsen. Postbud N.
160. Niels Chr. Nielsen. Glarmester N.
161. Arvor Rasch. Købmand R.
162. Julius Schmidt. Konsul S.
163. Ingeborg Skjøde. Agent S.
164. Johannes Slange. Broder til Nr. 79.
165. Ebba Sønderbye. Boghandler Løngren.
166. Marie Thygesen. Søster til Nr. 36 og 81.
167. Sigurd Ørum. Broder til Nr. 25.

5. Forberedelsesklasse (27 Disciple).

168. Johan Aachmann. Broder til Nr. 97 og 136.
169. Ragnhild Aggerbeck. Søster til Nr. 117.
170. Rigmor Aggerbeck. Søster til Nr. 117 og 169.
171. Richard Berntsen. Skræddermester B.
172. Frede Buhl. Klaverstemmer B.
173. Adolph Eff. Grosserer E.
174. Alma Hansen. Damefrisørinde H.
175. Ingeborg Hansen. Søster til Nr. 101.
176. Johan Hansen. Hestehandler H.
177. Erik Henrichsen. Grosserer H.
178. Aage Høyer. Bogholder H.
179. Andreas Jensen. Broder til Nr. 16 og 150.
180. Kaj Asplund Jensen. Viktualiehandler J.
181. Karl Jochumsen. Slagtermester J.
182. Marie Klausen. Søster til Nr. 42 og 154.
183. Poul Lind. Broder til Nr. 73 og 130.
184. Elisabeth Moe. Søster til Nr. 23, 46 og 132.

185. Ejvind Nielsen. Læge N.
186. Nis Nissen. Købmand Otto N.
187. Olga Nissen. Dyrlæge N.
188. Magdalene Pallesen. Gartner P.
189. Ernst Petersen. Købmand E. P.
190. Aage Petersen. Flv. Proprietær P.
191. Carl Pors. Broder til Nr. 76.
192. Karen Ramsing. Søster til Nr. 77.
193. Erik Schou. Broder til Nr. 133.
194. Henry Thomsen. Broder til Nr. 95.

4. F. (23 Disciple).

195. Christian Aggerbeck. Br. til Nr. 117, 169, 170.
196. Knud Amdisen. Broder til Nr. 137.
197. Karen Brusendorff. Lærer, cand. mag. B.
198. Charla Christensen. Gaardejer C.
199. Willy Fischer. Grosserer F.
200. Hertha Frederiksen. Urmager F.
201. Ulrik Grün. Litograf G.
202. Holger Hansen. Stationsforstander H.
203. Wigand Hansen. Broder til Nr. 142.
204. Karen Hviid. Søster til Nr. 146.
205. Carl Klaaborg. Kaptajn K.
206. Aage Lind. Grosserer L.
207. Oscar Lind. Broder til Nr. 206.
208. Ejnar Lumbye. Broder til Nr. 44 og 90.
209. Felix Marcus. Musikhandler M.
210. Jens Chr. Neckelmann. Agent N.
211. Karl Pallesen. Broder til Nr. 188.
212. Einar Wille Petersen. Broder til Nr. 189.
213. Agnete Petersen. Snedker Kaaber.
214. Hans Schmidt. Broder til Nr. 114.
215. Hans Carlo Stenderup. Grosserer C. S.

216. Christian Skou. Værkfører S.
217. Niels Thorsen. Murmester T.

3. F. (21 Disciple).

218. Helge Andreasen. Broder til Nr. 98.
219. Gustav Bech. Broder til Nr. 138.
220. Einer Bonnesen. Købmand B.
221. Ernst Brusendorff. Broder til Nr. 197.
222. Anna Buhl. Søster til Nr. 172.
223. Walter Deleuran. Købmand D.
224. Georg Ehrenskjöld. Fabriksinspektør E.
225. Ida Margrethe Hansen. Søster til Nr. 101, 175.
226. Svend Aage Hansen. Købmand P. H.
227. Asta Jensen. Damefrisørinde J.
228. Eigil Johansen. Fabrikant J. J.
229. Alfred Knudsen. Uldhandler K.
230. Vilhelm Laursen. Broder til Nr. 129.
231. Gerda Lund. Søster til Nr. 45, 91 og 155.
232. Astrid Mikkelsen. Søster til Nr. 157.
233. Poul Moth. Broder til Nr. 158.
234. Anna Nielsen. Søster til Nr. 159.
235. Aage Nissen. Broder til Nr. 187.
236. Dagmar Petersen. Redaktør K. Jørgensen.
237. Christian Schjørring. Byfogedfuldmægtig S.
238. Kirstine Sønderbye. Søster til Nr. 165.

2. F. (21 Disciple).

239. Egon Albertsen. Søkkaptajn A.
240. Esther Branth. Søster til Nr. 50, 51 og 120.
241. Valentin Eff. Broder til Nr. 173.
242. Orloff Ehrenskjöld. Broder til Nr. 224.
243. Carl Frederiksen. Broder til Nr. 200.
244. Emilie Hansen. Søster til Nr. 176.
245. Jørgen Hansen. Købmand H. N. H.

- 246. Svend Frost Hansen. Boghandler H.
- 247. Kaj Hansen. Broder til Nr. 202.
- 248. Johan Johansen. Broder til Nr. 228.
- 249. Landry Hamlev. Lokomotivfører H.
- 250. Caroline Meier. Handskemager M.
- 251. Aage Mogensen. Forretningsfører M.
- 252. Maria Mikkelsen. Søster til Nr. 157 og 232.
- 253. Erik Moth. Broder til Nr. 158.
- 254. Arne Nielsen. Stukkator N.
- 255. Broder Jul. Petersen. Afd. Læge P.
- 256. Leo Schmidt. Broder til Nr. 114 og 214.
- 257. Helmer Vengberg. Bogholder V.
- 258. Niels Wanting. Trafikassistent W.
- 259. Poul Wichmann. Købmand W.

1. F. (15 Disciple),

- 260. Hjalmar Aggerbeck. Broder til Nr. 117, 169, 170.
  - 261. Aksel Andersen. Agent A.
  - 262. Knud Andreasen. Broder til Nr. 98 og 218.
  - 263. Robert Ehrenskjøld. Broder til Nr. 224 og 242.
  - 264. Aksel Hansen. Broder til Nr. 226.
  - 265. Palle Hviid. Broder til Nr. 146 og 204.
  - 266. Lauritz Jensen. Broder til Nr. 227.
  - 267. Henning Kyster. Skomagemester K.
  - 268. Anker Lau. Broder til Nr. 56.
  - 269. Stella Lind. Søster til Nr. 206 og 207.
  - 270. Knud Markussen. Broder til Nr. 5 og 22.
  - 271. Olaf Nielsen. Broder til Nr. 112.
  - 272. Peter Nielsen. Restavratør N.
  - 273. Tage Nielsen. Broder til Nr. 254.
  - 274. Ejnar Ørkild. Læge Ø.
-

Biblioteket

har i Løbet af Skoleaaret haft følgende Tilvækst:

I. Tidsskrifter.

Tilskueren til December 1907.

Vor Ungdom til April 1908.

Bog og Naal til April 1908.

Den danske Realskole til Nr. 6, 1908.

**Dansk Sundhedstidende* til Nr. 8, 1908.

**Fysisk Tidsskrift* til Nr. 3, 1908.

Frem til Nr. 28, 1908.

Gyldendals Bibliotek til Nr. 27, 1908.

Matematisk Tidsskrift A. til 18. Aargangs Nr. 4.

Nordisk Tidsskrift for Filologi til XVI. H. 3.

II. Subskriptionsværker.

Rein: Encyclopäd. Handb. der Pädagogik VI., VII. 1.

Ottosen: Folkenes Historie til H. 134.

Grimm's Deutsch. Wörterb. 4. Bd.s 1. Afdl. III. Del
7 Lever., 10. Bd.s 2. Afdl. 4—5, 13. Bd. 6—7.

Salmonsens Konversationsleksikon til H. 431.

Studier for Sprog- og Oldtidsforskning til Nr. 76.

Skrifter udg. af Selskabet til historiske Kildeskrifters
Oversættelse til 6. Række III. H. 6.

Skrifter udg. af Udvalget for Folkeoplysningens Fremme
til Nr. 277.

III. Afsluttede Værker.

†*Asmussen*: Meddelelser om højere Almenskoler 1905—6.

†*Lund*: Danske malede Portrætter VIII. 5—8.

†*Meddelelser fra det danske Rigsarkiv* I. 3—8.

† betyder tilsendt fra Ministeriet, * Gaver fra Forfattere,
Forlæggere eller andre private.

- †*Edv. Holm*: Danmarks og Norges Historie 1720—1808.
 †*Universitetsannaler*. 21. Aargang, 1906.
 †*Zoologica Danica* XII.
 †*Olufsen*: Gennem Pamir.
 **H. Orlrik*: Danmarks Lærerhøjskole 1856—1906 (Festskrift).
 **P. Munch*: Historie I.—II.
Fridericia: Udsigt over den politiske Historie 1848—98.
Georgio Vasaris: Renaissancens ypperste Kunstnere.
Gnudzman & Helmer Lind: Stor København.
Søren Kierkegaard i Udvalg ved *Carl Koch*.
Jeppé Aakjær: Paa Aftægt.
C. Ewald: Skottefruen.
Jakob Knudsen: Fremskridt.
Th. Krag: Offerlam.
Joh. V. Jensen: Myter og Jagter.
     do.   Den ny Verden.
Thit Jensen: Ørkenvandring.
Mathilde Malling: Marie Stuart.
Carl Sørensen: Dybbøl.
Gustaf af Gejerstam: Farlige Magter.
 **C. Norman Hansen*: Østerut.
Strindberg: Röda Rummet.
Selma Lagerlöf: Nils Holgerssens resa.
 **Deutsche Rundschau* 1885—86.
Drescher: Elternabend.
Hegeler: Flammen.
Musäus: Volksmärchen der Deutschen.
Edward Stilgebauer: Gøtz Krafft I.—II.
A. Larsen: Dansk-Engelsk Leksikon.
F. C. Montague: Elements of English constitutional history.
 *Adolf Hansen: Engelsk Literaturhistorie.
Thomas Hardy: Far from the madding crowd.

The national Songbook.

Charles Dickens: Little Dorrit.

Finnemore: Social life in England.

Ruskin: A joy for ever, Sesame & lilies, The crown of wild olive, Selections, Treasuries.

I. A. Hald: Iagttagelsesundervisning.

Glahn: Lov om højere Almenskoler.

*Nogle Aargange af Højskolebladet.

Desuden er der til det engelske og det tyske Discipelbibliotek anskaffet nogle Børnebøger, Eventyr og lettere Noveller og Romaner. Fra Forlæggere er sendt 76 Skolebøger.

Forskellige Meddelelser.

Skolens *Discipelbibliotek* er udvidet ved Køb og Gaver, ogsaa de engelske og tyske Afdelinger. Skolens *Fonografsamling* er udvidet med en Del Sangvalser til Brug i Mellemskolen og 24 Recitationsvalser til *Sweet's Primer of spoken English* til Brug i Gymnasiet. Begge *Gymnastiksale* er yderligere kompletterede. Til Undervisning i *Naturlære* er indrettet et stort nyt Lokale.

Hr. Magister *Sigurd Müller* har atter i Aar beriget Skolens *Billedsamling* med smukke Gaver. Fru *Fussing* har givet Skolen en større *Billesamling*, Fru *Thislund* en Sekstant.

Med Udgangen af Skoleaaret 1906—07 forlod Fru *Heeno* Skolen efter i en Aarrække at have ledet Pigerne og de mindre Klassers Undervisning i Gymnastik. Frk. *Grønning* fik samtidig fast Ansættelse med Gymnastik som Hovedfag. Da Frk. *Grønning* tog sin Af-

sked 1. December, blev i hendes Sted ansat Frøken *Thora Jacobsen*.

Undervisningsinspektøren, Prof. Dr. phil. *Tuxen*, ledsaget af Dr. phil. *Heegaard*, inspicerede Skolens Undervisning den 4. og 5. December 1907 og holdt derefter for Skolens Lærerpersonele et meget interessant Foredrag om „Klasseundervisning i Almenskolen“, efterfulgt af en livlig Diskussion. Skolens Sløjdundervisning inspiceredes 8. April af Hr. Inspektør *Aksel Mikkelsen* og Sangundervisningen 28. April af Prof. *Nebelong*.

Skolelægen, Dr. *O. Ørkild*, har som tidligere tilset Sundhedstilstanden hos Eleverne ved Besøg i Klasserne og undersøgt alle nyindmeldte Elever og andre, som henvistes til ham af Lærerpersonelet. En Beretning om Aarets Arbejde er sendt til Byraadet. Eleverne i de højere Klasser er maalt og vejjet 4 Gange og Resultaterne indført paa deres Sundhedssedler. Hjemmearbejdstiden for Eleverne i 1. G., R. og 4. M. er undersøgt ved Skemaer, udfyldte af Hjemmet, og der er derefter af Skolelægen og Rektor talt med de Elever, som efter disse Skemaer syntes at arbejde for meget og faa for lidt Hvil, Bevægelse i fri Luft eller Søvn.

Lægeforeningens Formand har meddelt Skolen, at dens Medlemmer ikke længer vil underskrive Skolens *trykte* Attester om Tilladelse for Elever til af Helbredshensyn at gaa hjem i Frokostfrikvarteret. Skolen vil i Fremtiden forlange, for at en saadan Tilladelse skal gives, at Lægens *skrevne* Attest indeholder en bestemt Udtalelse om, at det af Helbredshensyn er nødvendigt, at vedkommende Elev spiser Frokost hjemme.

Rektoren træffes paa Skolen hver Skoledag Kl. 1—2.

Legater, Fripladser og Stipendier.

Bøger indkøbte for „Kolding Borgeres Præmielegat“ uddeltes den 23. Oktober. For god Oplæsning gaves Belønninger til *Johannes Markussen, Anna Kristensen, Kaj Neckelmann, Erik Moe, Agnes Blicher, Elisa Høgdal,*

for Sang til *Signe Bartholdy, Harald Lund, Ingeborg Skjøde,*

for Oplæsning og Sang til *Povl Kiørboe, Viggo Jensen, Poul Bruhn.*

Børn af Skolens faste Lærere har fri Undervisning. Der er desuden bortgivet 52 hele og 18 halve Fripladser til et samlet Beløb af 7,782 Kr. Sparekassen for Kolding og Omegn har betalt Skolepenge for en udenbys Discipel.

Vejle Amts Skoleraad har af sit Stipendiefond givet 36 Kr. til hver af følgende Elever: *Ejnar Bondesen, Marie Clausen, Anna Kristensen, Inger Juhl, Kristian Møller, Viggo Møller, Frederik Petersen.*

Af de ved Majfesten i 1907 i Bøsserne indsamlede Penge er uddelt 20 Kr. til *Ejnar Bondesen* og *Marie Clausen*, 15 Kr. til *Anna Kristensen, Marie Brandt* og *Viggo Møller.*

Forholdsregler mod smitsomme Sygdomme.

I Overensstemmelse med ministerielt Cirkulære af 11. Maj 1880 vil følgende Regler være at iagttage:

a) Naar der udbræder smitsom Sygdom i et Hjem, hvor der findes skolesøgende Børn, gøres der straks Anmeldelse derom til Skolens Rektor.

b) Hvis Sygdommen viser sig at være Skarlagensfeber, Difteritis, Blodgang, eksantematisk Tyfus eller Kopper, formenes Disciplene, — saa vel som Lærere —, i hvis Hjem der findes Patienter med disse Sygdomme, Adgang til Skolen, indtil al Fare for Smitte er hævet.

c) Denne Forholdsregel vil derimod i Regelen ikke være at iagttage under andre Epidemier, f. Eks. Mæslinger, Kighoste, Faaresyge, tyfoid og gastrisk Feber, med mindre disse skulde være af særlig ondartet Karakter. Tvivlstilfælde afgøres af Skolens Rektor efter Samraad med vedkommende Huslæge.

Skolebetalingen.

Der betales hvert Fjerdingaar:

I	1. Forberedelsesklasse	9 Kr.
	- 2. —	12 —
	- 3. —	15 —
	- 4. —	18 —
	- 5. —	24 —
	- Mellem skolens 1. Klasse	24 —
	- — 2. og 3. Klasse	30 —
	- — 4. Klasse og Realklassen.	36 —
	- VI. Klasse og i Gymnasiet	45 —

For anden Broder eller Søster betales $\frac{3}{4}$, for øvrige Søskende $\frac{1}{2}$ Kontingent. Disciple i Forberedelsesklasserne faar kun Moderation for Søkende i disse Klasser.

Desuden betales i Indskrivningspenge 6 Kr. og i Brændpenge 4 Kr. om Aaret. Sløjd materialet betales særligt.

I Dimissionspenge gives 10 Kr. af enhver, der indstiller sig til Mellemskoleeksamen og Realeksamen. Til Afgangseksamen for studerende efter den gamle Form betaler Skolens Elever 8 Kr., Privatister 40 Kr. Privatister, som skal have Tillægseksamen i enkelte Sprog, betaler for hvert enkelt Sprog 4 Kr., for 3 Sprog paa én Gang 10 Kr. I Indskrivningspenge til Tillægsprøven for Farmaceuter betales 6 Kr.

Disciplenes Forældre og Værger samt enhver anden, der har Interesse for Skolen, indbydes til at være til Stede ved Eksaminerne og Bekendtgørelsen af deres Udfald. Tiden vil senere blive meddelt.

Georg Bruun.

Kolding højere Almenskoles Regnskab.

1. April 1906 — 31. Marts 1907.

INDTÆGT:

1. Restancer fra foregaaende Regnskabsaar.	658 55
2. Skole- og Indskrivningspenge etc.	20664 00
3. Statens Tilskud iflg. Lov af 10. April 1855	3000 00
4. do. - Finansloven.	6000 00
5. Amtstilskud iflg. Kontrakt af 19. April 1879	2000 00
6. Renter af Kapitaler (herunder Kolding Borgeres Præmielegat)	324 21
7. Andre Indtægter (Refusion fra Kolding Kirke, By- raadets Tilskud til Handelsskolen, Skolens Andel i Pension)	402 91
	Kr. 33049 67

UDGIFT:

1. Løn til faste Lærere	29416 68
2. Timeundervisning	1892 00
3. Vikartimer	66 75
4. Inspektion	1392 00
5. Tryksager og Kontorhold	594 91
6. Bibliotek	297 88
7. Sløjdundervisning	33 43
8. Bygningers Vedligeholdelse	1262 93
9. Inventariets Vedligeholdelse	671 37
10. Pedeltjeneste og Rengøring	1431 83
11. Regnskabsføreren	200 00
12. Skatter og Afgifter	166 60
13. Understøttelser	1600 00
14. Brændsel og Belysning	965 54
15. Forskellige og uforudsete Udgifter	295 21
16. Uerholdelige, slettede Restancer	18 33
17. Restancer, som overføres til næste Aar	346 01
	Kr. 40651 47